

Yuhana ta
YIRARI
KITABU

Kitabu faamucogo

Mɔgɔ caman sɔnna a ma ko Yesu ta karamɔgɔden Yuhana le ka Yirari kitabu seɓe, ka fara Yuhana ta kitabu ni a ta letere saba kan.

Rɔmu Masaceba Nerɔn ta wagati ra, o ka lanabagaw tɔɔɔ koseɓe o ta lanaya kosɔn. Masaceba Domisiyen fana ka lanabagaw tɔɔɔ koseɓe, sabu a tun b'a fe mɔgɔw ye ale yere le bato Ala nɔ ra. O wagati le ra o ka Yuhana mina ka taga a bla kaso ra Patimɔsi, kɔgɔji ce ma. Yuhana ka Yirari kitabu seɓe o wagatiw le ra.

Nin kitabu yɔɔɔ fɔlɔ, min ye sura 1–3 ye, o ye letere wolonfla ye, Yesu ko Yuhana ye minw seɓe k'a ci lanabagaw ta jenkuru wolonfla ma. A yɔɔɔ flanan, min ye sura 4–22 ye, o ye ko nataw ye, Ala ka ko minw yira Yuhana ra sikow ra, ni tagamasiyen suguya caman ye.

Ala ka fen minw yira Yuhana ra, o ye Setana ni a nɔfemɔgɔw ta murutiri ye Ala kama, ani Ala ta kiti benna Setana ni a nɔfemɔgɔw kan cogo min na, ani sankolokura ni dugukolokura, ani Zeruzalemu dugukura, ani Ala ta mɔgɔw ta hera, ani mɔgɔjuguw halakicogo.

Nin kitabu ma seɓe janko ka lanabagaw lasiran, nka janko ka lanabaga tɔɔɔɔbagatɔw jusu saaro, o y'a lɔn ko ko bee be Ala le boro. Lon dɔ, Yesu Kirisita bena a yere ta fanga sigi dugukolo yɔɔɔ bee kan, ka jususuma ni hera di a ta mɔgɔ kankelentigiw ma.

Kitabu kɔnɔkow

Yesu ka cira min di Yuhana ma (1.1–8)

Letere wolonfla (1.9–3.22)

Ala ni Sagaden ta bonya yirara sankolo ra (4–5)

Tagamasiyen wolonfla ni burufiyeta wolonfla (6.1–11.19)

Sa belebele ni wara fla (12.1–13.18)

Ala ta Sagaden* ni a ta jama (14.1–20)

Tɔɔɔɔfen wolonfla ni Ala ta dimi tagamasiyen (15.1–16.21)

Babilɔni ni wara ni cira faninyafɔbaga ni Setana halakicogo (17.1–20.10)

Ala ta dugukura (21.1–22.5)

Yesu nacogo (22.6–21)

Kuma damina

1 ¹ Nin ye Yesu Kirisita ta ko yiraninw ye. Ala ka o kow fɔ a ye, janko a ye o yira a ta baaradenw na; sani wagati dɔɔnɔn, o kow bena ke. Yesu ka a ta meleke ci ka na o kow yira a ta baaraden Yuhana ra. ² Yuhana ka fen o fen ye, a ka o bee seereya ke: Ala ta kuma, ani Yesu Kirisita ta seereya. ³ Minw be nin kitabu cirayakumaw karan mɔgɔw ye, ani minw be a lamen, ani min sebera a kɔnɔ ka o sira tagama, olugu ta jana; sabu wagati surunyara.

Yuhana ta fori

⁴ Ayiwa, ne Yuhana le be nin seɓe ci Azi jamana lanabagaw ta jenkuru* wolonfla ma. Min be yi, ani a tun be yi kakɔɔ, ani a bena na, ani Nin wolonfla minw be a ta masasiginan ja fe, olugu ye neema aw ye, ka hera ke aw ye, ⁵ ani Yesu Kirisita, min ye seere kankelentigi ye, ani min fɔlɔ kununa ka bɔ saya ra, ani min ye dunuɔa masaw bee ta Masa ye.

Ale min be an kanu, ani ale min ka an kisi ka bɔ an ta jurumunw na a jori baraka ra, ⁶ ka an ke a ta masaya mɔgɔw ye, ka an ke a Fa Ala ta sarakalasebagaw* ye, ayiwa, bonya ni sebgaya ye ale Yesu Kirisita le ta ye tuma bee, ani wagati bee. Amina.

⁷ A bena na sankabaw ce ra!

Bee ja bena a ye,

hali minw ka a sɔgɔ ni taman ye.

Dugukolo siyaw bee bena kasi a kosɔn.

ɔnhɔn, amina!

⁸ «Ne le ye Alifa ni Omega^a ye,» Matigi Ala ko ten, min be yi, min tun be yi kakɔɔ, ani min bena na, Sebagaya be tigi.

Ala ka fen minw yira Yuhana ra

⁹ Ne ye aw balemacɛ Yuhana le ye. Ne fana nin be ni aw ye Yesu Kirisita ta tɔɔɔ ni a ta Masaya* ra; aw be le fana be tɔɔɔ mupuna Yesu kosɔn. O tun ka ne mina ka taga ne bla fɔ dugukolo dɔ kan kɔgɔji cɛ ma, yɔɔ min be wele ko Patimɔsi^b, sabu ne tun ka Ala ta Kuma waajuri ke, ka Yesu Kirisita ta ko seereya ke. ¹⁰ Matigi batolon na, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka kumakan dɔ men ne kɔ fe; a tun be kumana ni baraka ye, i ko burufiyekan. ¹¹ A tun b'a fɔra ko: «I ka min ye, o sebe kitabu dɔ kɔnɔ, ka o ci lanabagaw ta jenkuru wolonfla ma: min be Efesi, ani min be Simirina, ani min be Perigamu, ani min be Tiyatiri, ani min be Saridesi, ani min be Filadelifi ani min be Lawodise.»

¹² Ne ka ne na munu janko k'a lon mɔgɔ min be kumana ne fe. Ne ka ne na munu minke, ne ka sanin fitinadaga wolonfla ye. ¹³ Ne ka fenpanaman dɔ ye fitinadaga wolonfla cɛ ma, min tun be i ko adamaden. Deregejan dɔ tun b'a kan na, sanin cesirinan dɔ ka a disi lamini. ¹⁴ A kunsigi gbenin lo pepepe i ko sagasi gbeman, walama i ko sanbere. A padenw be i ko tasumamana. ¹⁵ A senw be manamanana i ko siranege min donna tasuma ra, a kumakan tun be i ko jiba woyokan. ¹⁶ Lolo wolonfla tun be a kininboro kɔnɔ. Kerekemuru da fla dadiman dɔ tun bɔra a da kɔnɔ, a pada tun be i ko tere be manamana cogo min na teregan papa fe.

¹⁷ Ne k'a ye minke, ne benna a sen kɔɔ, k'a ke i n'a fɔ ne sara le. A k'a kininboro la ne kan k'a fɔ ko: «I kana siran, ne le ye fɔlɔ ye, ani laban; ¹⁸ ne panaman lo. Ne tun sara, nka sisan ne panaman lo wagati be; saya ni lahara lakile be ne le boro. ¹⁹ I ka fen minw ye, ko minw be kera sisan, ani minw bena ke o kɔ fe, o sebe. ²⁰ I ka lolo wolonfla minw ye ne kininboro kɔnɔ, ani i ka saninfina wolonfla minw ye, o ye gundo le ye: lolo wolonfla, o ye lanabagaw ta jenkuru wolonfla ta meleke le ye. Fitina wolonfla, olugu ye o jenkuru wolonfla le ye.»

Letere min cira Efesi lanabagaw ta jenkuru ma

(Kewalew 20.28–31)

2 ¹ «Nin kumaw sebe k'a ci Efesi lanabagaw ta jenkuru* ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Lolo wolonfla be min kininboro kɔnɔ, min be tagama saninfina wolonfla cɛ ma, o ko: ² Ne ka i ta kewalew lon, ani i ta baara, ani i ta mupuri. Ne k'a lon ko i te se ka mɔgɔjuguw mupu. Minw b'a fɔra ko olugu ye ciradenw* ye, k'a sɔɔ can te, i ka o mɔgɔw kɔɔbɔ k'a sɔɔ ko faninyatigebagaw lo. ³ I mupuna kosebe; i tɔɔɔra ne tɔgɔ kosɔn, i ma i yere fari faga. ⁴ Nka min ma ben ne ma i ta ko ra, o ye ko i tun be ne kanu cogo min na fɔlɔfɔlɔ, sisan i ka o dabra. ⁵ I hakiri to o ra, ko i tun be cogo min na fɔlɔ, o cogo ni sisan cogo cɛ ka jan de! I nimisa, ka yelem a i ta kewale fɔlɔw ma. Ni i ma nimisa kɔni, ne bena na i fe ka na i ta fitina bɔ a nɔ ra. ⁶ O be n'a ta, min ka di ne ye i fe, o ye ko i be Nikolasi ta nafemɔgɔw ta kewalew kɔninya, i ko ne fana be o kɔninya cogo min na.

⁷ «Ayiwa, ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye jija ka o lamen.

«Ni min ka se sɔɔ, panamanya yiri min be Ala ta arijana kɔnɔ, ne bena o den dɔ di o tigi ma, a b'a domu.»

Letere min cira Simirina lanabagaw ta jenkuru ma

⁸ «Nin kumaw sebe k'a ci Simirina lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Min ye fɔlɔ ye, ani laban, min sara, ka sɔɔ ka panamanya, o ko: ⁹ Ne ka i ta tɔɔɔ lon, ani i ta fagantanya; k'a sɔɔ i ye nafrotigi le ye. Minw b'a fɔra ko o ye Yahudiyaw ye k'a sɔɔ can te, olugu be i tɔgɔ cenna cogo min na, ne ka o lon. O mɔgɔw ye Setana ta jenkuru mɔgɔw le ye. ¹⁰ O bena tɔɔɔ min la i kan, i kana siran o ra. Setana yere bena a to o ye aw dɔw bla kaso ra, janko ka aw kɔɔbɔ. Aw bena tɔɔɔ fɔ tere tan. To lanaya ra hali ni a sera saya ma; ne bena panamanya masafugula di i ma.

¹¹ «Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamen.

«Ni min ka se sɔɔ, o tigi tena saya flanan sege ke tuun fiyewu.»

Letere min cira Perigamu lanabagaw ta jenkuru ma

¹² «Nin kumaw sebe k'a ci Perigamu lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Muru da fla jamijan be min fe, o ko: ¹³ I siginin be yɔɔ min na, ne ka o lon; o yɔɔ ye Setana ta masasiginan le ye. Nka i tora ne tɔgɔ kan, i ma ne ta lanaya bla, hali lon min na o ka ne ta seere kankelentigi Antipasi faga aw fe yi, Setana sigiyɔɔ ra yi. ¹⁴ Nka i ta ko dɔw ma ben ne ma: o ye ko mɔgɔ dɔw be i fe yi, olugu tugura Balamu ta karan kɔ. Ale Balamu le ka Balaki kɔnɔnɔsu, ka ke sababu ye ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na, k'a to o ye

^a1.8 Alifa, Omega: O ye gerekikan letere fɔlɔ ni a laban ye; o kɔɔ ye ko Yesu ye damina ni laban ye.

^b1.9 Patimɔsi tun ye dugukolo fitini dɔ ye kɔgɔji cɛ ma, min ni Efesi cɛ tun ye kilo keme mɔgɔn; Rɔmu fagamaw tun be taga kasoden dɔw bla o yɔɔ ra o kelen na, k'a to o ye sa yi.

josɔnsogow nimi, ka o yere bla jatɔya ra. ¹⁵ O cogo ra, mɔgɔ dɔw be i fana fe yi, olugu tugura Nikolasi ta nɔfemɔgɔw ta karan kɔ. ¹⁶ O kosɔn, ele ye nimisa ka i ta kewalew yeɓema, ni o te, ne bena na i fe; kerekemuru min be ne da ra, ne bena o mɔgɔw kere ni o ye.

¹⁷ « «Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.

« «Ni min ka se sɔrɔ, ne bena mane^c dogonin di o tigi ma, ani kabakuru gbɛman dɔ. Tɔgɔkura dɔ sebera o kabakuru kan; mɔgɔ si te o tɔgɔ lɔn, fɔ kabakuru dira mɔgɔ min ma.» »

Letere min cira Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ma

¹⁸ «Nin kumaw sebe k'a ci Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Den min bɔra Ala ra*, min jadenw be i ko tasumamana, ani a senw be manamana i ko siranɛge nugunin, o ko: ¹⁹ Ne ka i ta kewalew lɔn, ani i ta kanuya, ani i ta lanaya, ani i ta baarɔnuman, ani i ta muɔuri; ne k'a lɔn ko i be kewaleɔnuman min kera sisan, o ka ca ni fɔlɔta ye. ²⁰ Nka min ma ben ne ma i ta ko ra, o ye ko muso min k'a yere ke ciruso ye, min ye Yezabeli ye, i b'a to ale ye ne ta baaradenw kunnacen ni a ta karan ye, k'a to o ye jatɔya ke, ka josɔnsogow nimi. ²¹ Ne k'a to yi fɔlɔ, janko a ye nimisa ka a ta kewalew yeɓema, nka a t'a fe ka a ta jatɔya dabra. ²² O kosɔn ne bena banajugu bla a ra fɔ ka a la. Minw be jɛneya kera ni a ye, ne bena tɔrɔba la olugu fana kan, fɔ ni o nimisara ka o ta kewalew yeɓema. ²³ Ne bena a denw fana faga. Lanabagaw ta jenkuruw be bena a lɔn ko ne le be adamaden ta miiriya ni a jusukunnakow be lɔn. Ne bena aw be sara ka kɔra ni aw yere ta kewalew le ye.

²⁴ « «Ayiwa, aw tɔ minw be Tiyatiri, aw minw ma sɔn o muso ta karan ma, o be min wele ko Setana ta gundobaw, aw minw ma sɔn o kow ma, ne b'a fɔ aw ye ko ne te doni were la aw kan. ²⁵ Lanaya min be aw fe, aw ye to o kan dɔrɔn, fɔ ka se ne nawagati ma. ²⁶ Ni min ka se sɔrɔ, ka ne sago ke fɔ ka taga se a laban ma, ne bena fanga di o tigi ma, ka a sigi siyaw kunna. ²⁷ A bena a fanga sigi siyaw kan i ko nege, ka o cici i ko o be bɔgɔdaga cici cogo min na; ne fana ka o fanga le sɔrɔ ne Fa Ala fe. ²⁸ Ne bena sɔgɔmada lolo di o tigi ma.

²⁹ « «Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn!» »

Letere min cira Saridesi lanabagaw ta jenkuru ma

3 ¹ «Nin kumaw sebe k'a ci Saridesi lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Ala ta nin wolonfla ni lolo wolonfla be min fe, o ko: Ne ka i ta kewalew lɔn, ne k'a lɔn ko mɔgɔw be i jatera ko i panaman lo, k'a sɔrɔ i sanin lo. ² Ayiwa, i janto i yere ra; tɔ minw be jini ka sa fana, i ye baraka don olugu ra. Sabu ne k'a sɔrɔ ko i ta kewalew ma ja ka se a seyɔrɔ ra ne ta Ala ja kɔrɔ. ³ I karanna min na, ani i ka min mɛn, i hakiri to o ra ka o sira tagama, ka nimisa ka i ta kewalew yeɓema. Ni i ma i janto i yere ra, ne bena na i n'a fɔ son; ne bena na bara i ra wagati min na, i tena o wagati lɔn. ⁴ O be n'a ta, mɔgɔ dɔw be aw fe Saridesi, minw ma o ta faniw lanɔgɔ; olugu le bena fanigbew don ka tagama ni ne ye, sabu o ka kan ni a ye.

⁵ « «Ni min ka se sɔrɔ, o tigi fana bena fanigbew don o cogo le ra. Ne tena a tɔgɔ jɔsi ka bɔ janamanya kitabu kɔnɔ; ne bena a tɔgɔ fɔ ne Fa Ala ni a ta melekew ja kɔrɔ, ko ne k'a lɔn.

⁶ « «Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuru ye, o tigi ye o lamɛn.» »

Letere min cira Filadelifi lanabagaw ta jenkuru ma

⁷ «Nin kumaw sebe k'a ci Filadelifi lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Saninman, ani Cantigi, Dawuda ta lakile be min boro, ni min ka da yeɓe, mɔgɔ si te se k'a datugu, ni a ka da datugu, mɔgɔ si te se k'a dayeɓe, o ko: ⁸ Ne ka i ta kewalew lɔn. A fle, ne ka da dɔ dayeɓe ka bla i ye, mɔgɔ si te se ka min datugu. Ne k'a lɔn ko i baraka ka dɔgɔ, nka i tora ne ta kuma kan, i ma ban ne tɔgɔ ra. ⁹ A fle, ne be Setana ta jenkuru mɔgɔw ke i sago ye; o minw b'a fɔ ko o ye Yahudiyaw ye, k'a sɔrɔ o te Yahudiyaw ye, sabu o be faninya le tigera. Ne bena o jagboya o ye o kinbiri gban i sen kɔrɔ, k'a lɔn ko ne be i kanu. ¹⁰ I tora ne ta kuma kan, ka jija, i n'a fɔ ne k'a fɔ i ye cogo min na; o kosɔn, ne fana bena i tanga tɔrɔ wagati ma, tɔrɔ min bena se dunɔnamɔgɔw be lajennin ma ka o kɔrɔbɔ. ¹¹ Sani dɔnɔn ne bena na. Lanaya min be i fe, i ye to o kan, janko mɔgɔ si kana na i ta masafugula mina i ra.

¹² « «Ni min ka se sɔrɔ, ne bena o tigi ke samasen ye ne ta Ala ta batoso kɔnɔ; a tena bɔ yi tuun. Ne bena ne ta Ala tɔgɔ sebe o tigi kan, ka ne ta Ala ta duguba tɔgɔ sebe a kan, Zeruzalemu dugukura min be jigi ka bɔ ne ta Ala fe sankolo ra; ne bena ne ta tɔgɔkura sebe o tigi kan fana.

¹³ « «Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw* ye, o tigi ye o lamɛn.» »

^c2.17 Mane tun ye domunifen dɔ ye, Ala tun be min di Izirayelimɔgɔw ma ka o to tagama ra kongokolon kɔnɔ. Bɔri 16.13–15,31.

Letere min cira Lawodise lanabagaw ta jenkuru ma

¹⁴ «Nin kumaw sebe k'a ci Lawodise lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: «Min tɔgɔ ye ko Amina, Seere kankelentigi ni Cantigi, min ye Ala ta danfenw sindibaga ye, o ko: ¹⁵ Ne ka i ta kewalew lɔn; ne k'a lɔn ko i sumanin tɛ, i gbannin tɛ fana. Ni i yerɛ tun kera a fla dɔ ye, o belen tun ka fisa. ¹⁶ Nka i wɔlɔwɔlɔnin lo minke, i ma suma, i ma gban, ayiwa, ne bɛna i fɔɔɔ ka bɔ ne da ra. ¹⁷ I ko i ye fentigi ye, ko i ka naforo sɔrɔ, ko i mako tɛ foyi ra tuun; i m'a lɔn ko i ye segebagatɔ ye, ani janibagatɔ, ani fagantan, ani fiyentɔ, ani ko i fari lakolon lo! ¹⁸ Ayiwa, ne bɛ i ladi ko i ye sanin yereworo san ne fɛ janko i ye kɛ naforotigi ye, ko i ye fanigbew san ne fɛ, janko fani ye kɛ i ra, ani i fari lakolon kana to, ka maroya bla i ra; i ye padimifla san ne fɛ ka o mun i ja ra, janko i ye yeri kɛ. ¹⁹ Ni ne bɛ mɔgɔ o mɔgɔ kanu, ni o tigi firira, ne bɛ a jaraki ka a koro. O tuma, i jija kosebe ka nimisa, ka i ta kewalew yeɛma. ²⁰ A flɛ, ne lɔnin bɛ da ra, ne bɛ da gbasi. Ni mɔgɔ min ka ne kan lamɛn ka da yeɛ, ne bɛ don o tigi fɛ; ne bɛna domuni kɛ ni o tigi ye, o tigi fana bɛna domuni kɛ ni ne ye.

²¹ « «Ni min ka se sɔrɔ, ne bɛna a to o tigi ye sigi ne ta masasiginan kan ni ne ye, i n'a fɔ ne yerɛ ka se sɔrɔ cogo min na, ka sigi ni ne Fa Ala ye a ta masasiginan kan.

²² « «Ni mɔgɔ min b'a fɛ ka faamuri kɛ, Nin Saninman* bɛ min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.» »

Ala ta bonya ni a ta saninmanya

4 ¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka flɛri kɛ, ka da dɔ yɛlɛnin ye sankolo kɔɔ. Ne tun kɔnna ka kumakan min mɛn fɔlɔ, i ko burufiyɛkan, o kumakan ko ne ma ko: «Yɛlɛn ka na yan! Ko minw bɛna kɛ nin kɔ, ne bɛna o yira i ra.» ² O yɔrɔnin kɛlɛn bɛɛ ra, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka masasiginan dɔ ye sankolo kɔɔ; dɔ tun siginin bɛ o kan. ³ Min tun siginin bɛ, ale pada tun bɛ manamana i ko zasipe lulu, ani sariduwani lulu. Sanmuru dɔ tun ka a ta masasiginan lamini, k'a cogoya kɛ i ko emerodi lulu cogoya.

⁴ Masasiginan mugan ni naani werɛ tun ka masasiginan fɔlɔ lamini. Cekɔrɔba mugan ni naani tun siginin bɛ o masasiginanw kan, fanigbew bɛ o ra, masafugula saninlamanw bɛ o kun na. ⁵ Sanmanamanaw ni kumakanw ni sankurukanw tun bɛ bɔra masasiginan na. Fitina wolonfla tun bɛ manana masasiginan ja fɛ; o ye Ala ta nin wolonfla ye. ⁶ Masasiginan jafɛyɔrɔ tun bɛ i ko baji, a bɛ manamana i ko dugalen, ani i ko sanbere.

Masasiginan cemance ni a lamini na, fɛnpanaman naani tun bɛ yi; o kɔfɛyɔrɔ ni o jafɛyɔrɔ bɛɛ ye padenw ye. ⁷ Fɛnpanaman fɔlɔ tun bɛ i ko jara, flanan tun bɛ i ko misitoran, sabanan ja tun bɛ i ko mɔgɔ ja, naaninan tun bɛ i n'a fɔ bɔn tagatɔ san fɛ. ⁸ Kaman wɔrɔ bɛ o fɛnpanaman naani bɛɛ kɛlɛn kɛlɛn fɛ. Nadenw tun ka o kamanw yɔrɔ bɛɛ lamini, hali o kaman jukɔrɔyɔrɔw. Su ni tere o bɛ to k'a fɔ ko:

«A saninyanin lo, a saninyanin lo, a saninyanin lo,
Matigi Ala Sebeetigi;
a tun bɛ yi kakɔrɔ, a bɛ yi bi, a fana bɛna na.»

⁹ Min siginin bɛ masasiginan kan, min panaman lo wagati bɛɛ, ni fɛnpanamanw ka ale bonya tuma o tuma, ka a tando, ka baraka la a ye, ¹⁰ o tuma cekɔrɔba mugan ni naani fana bɛ o kinbiri gban masasiginan sigibaga ja kɔrɔ, min panaman lo tuma bɛɛ; o b'a bato, ka o ta masafugulaw bɔ ka o bla masasiginan ja fɛ, k'a fɔ ko:

¹¹ «An Matigi, an ta Ala,
i ka kan ni bonya ye, ani tandori, ani sebagaya;
sabu ele le ka fɛn bɛɛ dan.
Fɛn bɛɛ danna, fɛn bɛɛ bɛ yi, ka kapa ni ele sago le ye.»

Sagaden le ka kan ni gbolokitabu minari ye

5 ¹ O kɔ, min tun siginin bɛ masasiginan kan, ne ka gbolokitabu dɔ ye o kininboro ra; seberi tun bɛ o kitabu ja fla bɛɛ kan. A da nɔrɔnin lo ni tagamasiyen wolonfla ye. ² Ne ka meleke barakaman dɔ ye, o tun bɛ perenna, ko: «Jɔn le ka kan ni nin tagamasiyenw bɔri ye, ka kitabu dayɛlɛ?»

³ Mɔgɔ si ma sɔrɔ sankolo kɔɔ, walama dugukolo kan, walama dugukolo jukɔrɔ, min tun bɛ se ka kitabu dayɛlɛ, walama k'a kɔɔ flɛ. ⁴ Ne k'a ye minke ko mɔgɔ si ma sɔrɔ min ka kan ni kitabu dayɛlɛri ye, walama k'a kɔɔ flɛ, ne kasira kosebe. ⁵ Cekɔrɔbaw ra, kɛlɛn ko ne ma ko: «I kana kasi. A flɛ, Zuda ta gba ta jara, Dawuda mamaden*, ale ka se sɔrɔ; a bɛ se ka kitabu tagamasiyen wolonfla bɔ, ka a dayɛlɛ.»

⁶ O tuma, ne ka sagaden dɔ lɔnin ye masasiginan cemance ra, a bɛ i n'a fɔ a faganin lo, fɛnpanaman naani ni cekɔrɔba mugan ni naani k'a lamini. Gban wolonfla tun b'a fɛ, ani paden wolonfla; o padenw ye Ala ta nin wolonfla le ye, minw cira ka taga dunɔpa fan bɛɛ ra. ⁷ Min tun siginin bɛ masasiginan kan, Sagaden gbarara ka na kitabu mina o kininboro ra.

⁸ A ka kitabu mina minke, fenñanaman naani ni cekɔɔba mugan ni naani ka o kinbiri gban Sagaden* kɔɔ ka a bato. Gɔni tun be o bee kelen kelen boro, ani minan saninlaman dɔw, minw tun fara wusunana; o wusunana ye Ala ta mɔɔ saninmanw ta daaririw ye. ⁹ O tun be dɔnkirikura dɔ lara ko:

«Ele le ka kan ni kitabu minari ye, ka a tagamasiyenw bɔ;
 sabu i fagara, ka mɔɔ dɔw kunmabɔ ni i jori ye
 ka o ke Ala ta ye, ka bɔ dunupa gbaw bee ra,
 ani kanw bee ra, ani jamanaw bee ra, ani siyaw bee ra.
¹⁰ I ka o ke sarakalasebaga* jenkuru ye i ta masaya ra,
 ka o ke an ta Ala ta mɔɔw ye.
 O bena sigi masaya ra dugukolo kan.»

¹¹ O kɔ fe, ne ka fleri ke tuun, ne ka meleke camanba mankan men; o tun ka masasiginan ni fenñanaman naani ni cekɔɔbaw lamini. O jate tun ye meleke waga caman camanba sigiyɔɔma waga camanba. ¹² O tun b'a fɔra ni kanba ye ko:

«Sagaden min fagara ka ke saraka ye,
 ale le ka kan ni sebgaya ye,
 ani fen bee tigiya, ani hakiritigiya, ani fanga,
 ani bonya, ani nɔɔɔ, ani tandori.»

¹³ Danfen o danfen be sankolo kɔɔ, ani dugukolo kan, ani dugukolo jukɔɔ, ani kɔɔji ra, ani fen o fen tun be yi, ne ka o bee kan men, o b'a fɔra ko:

«Min siginin be masasiginan kan, ale ni Sagaden,
 tandori ye olugu le ta ye, ani bonya, ani nɔɔɔ, ani fanga,
 tuma bee, ani wagati bee.»

¹⁴ Fenñanaman naani k'a lamina ko: «Amina.» Cekɔɔbaw fana ka o kinbiri gban ka batori ke.

Sagaden ka kitabu tagamasiyen wɔɔɔ bɔ

6 ¹ O kɔ, ne ka Sagaden* ye, a ka kitabu tagamasiyen kelen bɔ. Ne ka fenñanaman naani kelen kan men, a kan be i ko sankurukan; a ko: «Na!» ² Ne ka fleri ke, ne ka so gbeman dɔ ye. Min tun be so kan, kalan tun be o boro; masafugula dɔ dira a ma. A sesɔɔbaga le tagara, janko ka taga se sɔɔ tuun.

³ Sagaden ka kitabu tagamasiyen flanan bɔ minke, fenñanaman flanan ko: «Na!» ⁴ So dɔ were bɔra, o tun ye wulenman ye. Min tun yelennin be a kan, se dira o ma, ko a ye hera bɔ dugukolo kan pewu, janko mɔɔw ye ben jɔɔɔn kan ka jɔɔɔn faga; o ka kerekemurujan dɔ di a ma.

⁵ Sagaden ka tagamasiyen sabanan bɔ minke, ne ka fenñanaman sabanan kan men; a ko: «Na!» Ne ka fleri ke ka so finman dɔ ye. Min tun siginin be a kan, sumanikenegɛ dɔ tun be o boro. ⁶ Ne ka mankan dɔ men fenñanaman naani ce ma i ko kumakan, ko: «alikama* kilo kelen, o sɔngɔ ye mɔɔ kelen ta tere kelen baara sara ye, jɔ kilo saba ye o da kelen ye. Nka turu ni duven kɔni, aw kana foyi ke o ra.»

⁷ Sagaden ka tagamasiyen naaninan bɔ minke, ne ka fenñanaman naaninan kan men, a ko: «Na!» ⁸ Ne ka fleri ke, ka so finman bisigi dɔ ye. Min tun siginin be a kan, o tɔɔ le ye ko Saya; lahara tun tugura a kɔ. Dunupamɔɔw tarannin sigiyɔɔma naani, fanga dira o ma ko o ye o sigiyɔɔma kelen faga ni kerekemuru ye, ani kɔngɔ, ani banajugu, ani kongowaraw.

⁹ Sagaden ka tagamasiyen loorunan bɔ minke, o tun ka minw faga Ala ta Kuma kosɔn, ani o ta seereya kosɔn, ne ka olugu ninw ye sarakajenifen* jukɔɔ. ¹⁰ O perenna ni fanga ye k'a fɔ ko: «An Matigi saninman, ani Cantigi, i bena an hake bɔ an fagabagaw ra dugukolo kan tuma juman le sa?» ¹¹ O ka deregegbe dɔ di o bee kelen kelen ma, k'a fɔ o ye ko o ye muju ka wagati dɔɔnin ke tuun, fɔ o baarakɛjɔɔnw ni o balema minw ka kan ka faga i n'a fɔ olugu, olugu ye faga ka o dafa.

¹² Ayiwa, Sagaden ka tagamasiyen wɔɔɔnan bɔ minke, ne k'a ye ko dugukoloyereyereba dɔ kera. Tere ka dibi don, ka fin i ko fanfin; karo yɔɔ bee wulenna ka ke i ko jori. ¹³ Lolow bɔra sankolo ra ka benben dugukolo kan, k'a ke i n'a fɔ fɔɔba be torosun yuguyugu k'a denw gberen bɔn dugu ma cogo min na.

¹⁴ Sankolo tununa ka bɔ yi i n'a fɔ o be gbolokitabu minimini cogo min na. Kuruw ni dugukolo minw be ji ce ma, o bee yuguyugura ka bɔ o nɔ ra. ¹⁵ Dunupa masaw, ani a fagamaw, ani a keremasaw, ani a naforotigiw, ani a fangatigiw, ani mɔɔ tɔw bee, jɔnw ni hɔɔnw, o bee dogora kuruwow kɔɔ, ani faraw ce ra. ¹⁶ O tun b'a fɔra kuruw ni faraw ye ko: «Aw ye ben an kan ka an dogo masasiginan sigibaga ni Sagaden ta dimi ja.

¹⁷ Sabu o ta dimilonba le sera bi; jɔn le bena se ka bɔsi?»

Tagamasiyen kera Ala ta mɔɔw ten kan

7¹ O kɔ, ne ka meleke naani ye, o lɔlɔnin be dugukolo fan naani na. O tun ka dugukolo fɔɔɔɔɔɔɔɔ naani fɔɔɔ minna ka lɔ, janko fɔɔɔ kana fiye dugukolo yɔɔ si kan, a kana fiye kɔɔɔɔɔ kan, ani yiri si kan.

² Ne ka meleke dɔ were ye tuun, o tun be bɔra terebɔyanfan na. Ala panaman boronɔ tagamasiyen tun be a boro. A tun fɔra meleke naani minw ye ko o ye kojugu ke dugukolo ni kɔɔɔɔɔ ra, a perenna ni fanga ye k'a fa olugu ye ko: ³ «Aw kana kojugu foyi ke dugukolo ni kɔɔɔɔɔ ni yiriw ra, fa an ye tagamasiyen ke an ta Ala ta jɔnw bee ten kan.» ⁴ Tagamasiyen kera minw kan, ne ka o mɔɔw jateda men: mɔɔ waga keme ni waga binaani ni waga naani (144 000); olugu bɔra Izirayelimɔɔw ta gbaw bee ra:

⁵ Zuda ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Ruben ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Gadi ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

⁶ Aseri ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Nefitali ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Manase ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

⁷ Simeyɔn ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Levi ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Isakari ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

⁸ Zabulon ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Yusufu ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000);

Boniyaminu ta gba ra, mɔɔ waga tan ni fla (12 000).

Ala ta mɔɔ kisininw ta jamaba

⁹ O kɔ, ne ka fleri ke, ka jamaba dɔ ye. Mɔɔ si tun te se ka o jama jate, o cayakojuju fe. Siyaw bee ta mɔɔw tun be o ra, ani gbaw bee, ani jamanaw bee, ani kanw bee. O tun lɔnin be masasiginan ni Sagaden* na fe, deregebew be o ra, tamaro yiriborow be o boro. ¹⁰ O tun be perenna ni fanga ye, ko:

«Kisiri ye an ta Ala ta le ye,
ale min siginin be masasiginan kan,
ale ni Sagaden.»

¹¹ Melekew bee tun lɔra ka masasiginan ni cekɔɔɔɔw ni fenpanaman naani lamini. O ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma masasiginan na fe, ka Ala bato, ¹² k'a fa ko:

«Amina!
Tandori ni nɔɔɔ,
ani hakiritigiya ni fori ni bonya,
ni sebagaya ni fanga,
o bee ye an ta Ala ta le ye, tuma bee, ani wagati bee.
Amina!»

¹³ Ayiwa, cekɔɔɔba kelen ka kuma ta, ka ne nininka ko: «Deregebew be minw na, olugu ye jontigiw le ye? O bɔra min le?» ¹⁴ Ne k'a jaabi ko: «Matigi, ele le ka o lɔn.» A ko: «Minw bɔra tɔɔɔba ra, olugu lo. O ka o ta deregew ko k'a gbe ni Sagaden jori ye. ¹⁵ O kosɔn, o lɔnin be Ala ta masasiginan na fe; o be baara ke Ala ye Alabatosoba kɔnɔ su ni tere. Min siginin be masasiginan kan, ale bena a ta so lɔ ka o bla o kɔnɔ. ¹⁶ Kɔngɔ tena o sɔɔ tuun, jimilɔgɔ tena o sɔɔ, tere tena o jeni, fundenin were fana tena se o ma; ¹⁷ sabu Sagaden min be masasiginan cemance ra, ale bena o gbengben ka taga ni o ye ji da ra, ji min be panamanya di o ma. Ala yere le bena o naji bee ce ka bɔ o na ra.»

Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bɔ

8¹ Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bɔ minke, mankan bee dablara sankolo ra ka wagati dɔ ke. ² Meleke wolonfla minw be to ka lɔ Ala na kɔɔ, ne ka olugu ye; o ka burufiyeta kelen kelen di o bee ma. ³ Meleke kelen were nana, ka na lɔ sarakajenifen* na fe; wusunandaga dɔ tun be a boro. O ka wusunan caman di a ma, ko a ye o ke saraka ye sarakabɔnan saninlaman kan, masasiginan na fe, ka o fara Ala ta mɔɔw saninmanw bee ta daaririw kan. ⁴ Wusunan sisi yelenna Ala na kɔɔ, ka bɔ wusunandaga kɔnɔ meleke boro, ni Ala ta mɔɔw saninmanw ta daaririw ye. ⁵ O kɔ, meleke ka wusunan daga ta ka a fa sarakajenifen tasuma ra, ka o yelema dugukolo kan. O kera minke, sankurukan dɔw bɔra, ani kumakan dɔw, ani sanmanamana; dugukolo yereyerera.

Meleke naani ta burufiyekanw

⁶Buru wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu ka o yere laben ka o buruw fiye.

⁷Meleke fɔlɔ k'a ta buru fiye. Jori nagamina sanbere ni tasuma ra ka bɔn dugukolo kan. Dugukolo tarannin sigiyɔɔma saba, sigiyɔɔma kelen jenina, a yiriw ni a binw bɛɛ jenina.

⁸Meleke flanan k'a ta buru fiye. Fen belebeleba dɔ bɔra ka na firi kɔgɔji ra, a be i ko kuru tasumaman. Kɔgɔji tarannin sigiyɔɔma saba, sigiyɔɔma kelen kera jori ye. ⁹Danfɛn panaman minw tun be kɔgɔji ra, o tarannin sigiyɔɔma saba, sigiyɔɔma kelen fagara; jirakurunw tarannin sigiyɔɔma saba, o sigiyɔɔma kelen halakira.

¹⁰Meleke sabanan k'a ta buru fiye. Lolo belebele dɔ bɔra sankolo ra ka ben; a be manana i ko lɔgɔ tasumaman. Bajiw tarannin sigiyɔɔma saba, a benna sigiyɔɔma kelen kan, ani a bununw. ¹¹O lolo tɔgɔ ye ko Kunaya. Jiw tarannin sigiyɔɔma saba, a sigiyɔɔma kelen yelemama ka ke ji kunaman ye. Mɔgɔ caman fagara ji kosɔn, sabu a tun kunayara.

¹²Meleke naaninan k'a ta buru fiye. Tere ni karo ni lolow tarannin sigiyɔɔma saba, o bɛɛ sigiyɔɔma kelen ta yeelen cenna. Su tarannin wagati saba, karo ka wagati kelen ke, a ma yeelen bɔ. Tere tarannin wagati saba, tere ka wagati kelen ke, a ma yeelen bɔ.

¹³Ayiwa, o kɔ, ne ka bɔn dɔ temetɔ ye sankolo cɛmance ra, a b'a fɔra ni kanba ye ko: «Bɔnɔ, bɔnɔ, bɔnɔ bɛna dugukolo ta mɔgɔw sɔrɔ, burufiyekanw tɔw kosɔn, meleke tɔ saba bɛna buru minw fiye.»

Meleke loorunan ta burufiyekan

9¹Meleke loorunan ka buru fiye. Ne ka lolo dɔ ye, o tun bɔra sankolo ra ka na ben dugu ma. Jahanama lakile dira lolo ma. ²A ka jahanama dinga dayele. Sisi dɔ bɔra i ko tasumaba dɔ ta sisi. O sisi ka tere ni fɔnɔ bɛɛ fin. ³Tɔn dɔw bɔra sisi ra ka janjan dugukolo kan. Sebagaya min be dugukolo ta bundeninw fe, o tɔnɔn dira o tɔnw ma. ⁴A fɔra o ye ko o kana foyi ke bin na; fen o fen be falen dugu ma, o kana foyi ke o ra, o kana foyi ke yiriw si ra. Ala ta tagamasiyen te mɔgɔ minw ten kan, ko o ye kojugu ke olugu dɔrɔn le ra. ⁵O man kan ka o faga, nka o ka kan ka o tɔrɔ fɔ karo looru. O tɔrɔ ta dimi tun be i ko bundenin kinda be mɔgɔ dimi cogo min na. ⁶O lonw na kɔni, mɔgɔw bɛna saya jini, o t'a sɔrɔ. O b'a fɔ ko o b'a fe ka sa, nka saya bɛna bori o ja.

⁷Ayiwa, o tɔnw tun bɔra sow le fe, so minw labenna kere kama. Fen dɔw tun be o kun na i ko masafugula, a bɔra sanin fe; o padaw tun be i ko mɔgɔ pada. ⁸O kunsigi tun be i ko muso kunsigi, o jinw tun be i ko jara jinw. ⁹O disiw tun be i ko o negeraman lo. O kamanw mankan tun be i ko so camanba be sowotorow minw samana, o be borira ka taga kerekeyɔrɔ ra. ¹⁰Kukalaw tun be o fe i ko bundeninw ta kukalaw, ani a ta mɔgɔwɔnɔn. Sebagaya min dira o ma ko o ye mɔgɔw tɔrɔ fɔ karo looru, o Sebagaya tun be o kukalaw le ra. ¹¹Jahanama ta meleke le tun be o ta masace ye. Heburukan na ale tɔgɔ ye ko Abadɔn; gerekikan na, a tɔgɔ ye ko Apoliyɔn. O kɔrɔ ye ko halakirikebaga.

¹²Ayiwa, bɔnɔ fɔlɔ temena. Bɔnɔ fla were be nana nin kɔ fe.

Meleke wɔɔrɔnan ta burufiyekan

¹³Meleke wɔɔrɔnan ka buru fiye. Sarakabɔnan saninlaman min be Ala ja fe, ne ka kumakan dɔ mɛn ka bɔ o kun naani na. ¹⁴Burufiyeta tun be meleke wɔɔrɔnan min boro, kumakan k'a fɔ o ye ko: «Meleke naani minw sirinin be Efirati ba belebele kɔrɔ, olugu foni.» ¹⁵O meleke naani tun labennin be san min kama, ani a karo, ani a lon, ani a wagati, o sera; o ka o foni janko adamadenw tarannin sigiyɔɔma saba, o ye sigiyɔɔma kelen faga. ¹⁶Sotigi minw tagara o kere ra, o tun ye sotigi miliyɔn keme fla; ne ka o sotigiw jateda mɛn.

¹⁷Ala ka sow yira ne ra o cogo le ra, ani sotigiw; disitanganan minw tun be o disi kan, o tun wulennin lo i ko tasuma, ka ke bulaman ye fana, ani k'a ke neremuguman ye i ko kiribi. Sow kunw tun be i ko jaraw kunw; tasuma ni sisi ni kiribi tun be bɔra o da ra. ¹⁸Adamadenw tarannin sigiyɔɔma saba, sigiyɔɔma kelen fagara nin kojugu saba le boro: tasuma, ani sisi, ani kiribi min tun be bɔra sow da ra. ¹⁹Sow ta fanga tun be o daw le ra, ani o kukalaw. O kukalaw tun be i ko saw; kunkolo dɔw fana tun be o kukalaw ra, sabu o tun be kojugu ke ni o le ye.

²⁰Nka o kojugu saba ma mɔgɔ minw faga, olugu belen ma nimisa, ka o yere ta fen lalaganinw batori dabla. O ma jinaw bato dabla, ani jo saninlamanw, ani a warigberamanw, ani a siranegeramanw, ani a kabakururamanw, ani a yiriramanw; k'a sɔrɔ o fenw te yeri ke, o te menni ke, o te tagama. ²¹O ma nimisa ka o ta mɔgɔfaga dabla, ani o ta subagayaw, ani o ta jatɔyaw, ani o ta sonyariw.

Kitabu fitini

10¹O kɔ, ne ka meleke barakaman dɔ ye, a be jigira ka bɔ sankolo ra, sankaba dɔ ka a melege, sanmuru b'a kunna, a ja be i ko tere, a senw be i ko samasen tasumamanw. ²Kitabu fitini dɔ dayelenin tun be a boro. A ka a kininsen lɔ kɔgɔji kan, ka a numansen lɔ dugukolo kan. ³A perenna kosebe i ko jara be kasi cogo min na. A perenna minke, sankurukan wolonfla kan bɔra. ⁴O sankurukan wolonfla ka o kan bɔ minke, ne tun

b'a fe ka o ko sebe; nka ne ka kan do men ka bo sankolo kono, o ko ne ma ko: «Sankurukan wolonfla ka min fo, o gundo mara i kono, i kana o sebe.»⁵ Meleke min tun ka a sen kelen lo kogoji kan, ka kelen lo dugukolo kan, ale ka a kininboro wuri san fe ka kari.⁶ A ko: «Ala min be yi tuma bee, ani wagati bee, min ka sankolo ni a konofenw dan, ka dugukolo ni a konofenw dan, ka kogoji ni a konofenw dan, ne be kari o Ala ra, ko wagati sera, makononi tena ke tuun.⁷ Ni meleke wolonflanan nana a kan bo lon minw na, ni a nana a ta buru fiye, o tuma Ala tun ka gundoko min latige, a bena o ke. A tun konna ka o fo ciraw ye, minw ye a ta jonw ye.»

⁸Ne tun konna ka kan min men ka bo sankolo kono, o kumana ne fe tuun, ko: «Taga kitabu fitini dayelenin mina meleke boro, meleke min lonin be kogoji ni dugukolo kan.»⁹Ne tagara meleke fe, ko a ye kitabu fitini di ne ma. A ko ne ma ko: «A mina k'a kunu. A bena i kono bee kunaya, nka a bena timiya i da ra i ko li.»

¹⁰Ayiwa, ne ka kitabu fitini mina meleke boro k'a kunu. A timiyara ne da ra i ko li, nka a domuni ko, a kunayara fo ka ne kono dimi.¹¹O ko, o ko ne ma ko: «I ka kan ka ciraya ke tuun ka mogo caman ta kow fo, ani jamana caman, ani siya caman, ani masace caman.»

Ala ta cira fla

11¹Ayiwa, o ka bere do di ne ma, a be i ko sumanikebere, k'a fo ne ye ko: «Wuri ka Alabatosoba ni sarakajenifen* suma, ani ka Ala batobagaw jate.²Nka, Alabatosoba lukonoyoro, i ye o to yi, i kana o suma. Sabu o yoro dira siya Alalonbariw ma; o bena Ala ta dugu saninman dondon fo ka taga se karo binaani ni fla.³Ne bena se di ne ta seere fla ma, o bena borofaniw don o yere ra ka ciraya ke ka se fo tere waga kelen ani tere keme fla ni tere biworo (1 260).»

⁴Oliviyesun fla ni fitina fla min be dunuwa tigi Ala na koro, o seere fla le be o ye.⁵Ni do ko a be kojugu ke o ra, tasuma be bo o da ra ka o tigi jeni. Ni mogo min ko a be kojugu ke o ra, o tigi ka kan ka faga o cogo le ra.⁶Se be o ye ka sankolo datugu, janko o be Ala ta kuma waajuri ke lon minw na, sanji foyi kana ben o lonw na. Ka ji yelama k'a ke jori ye, o fana se be o ye. Ni wagati o wagati ka o diya, o be se ka toro suguya bee lase mogo ma dugukolo kan.

⁷Ni o nana o ta seereya ke ka ban tuma min na, warajugu min be bo jahanama kono, ale bena o kere, ka se o ra, ka o faga.⁸O suw lanin bena to kenegbe ra duguba kono, o Matigi gbengbenna yiri ra yoro min yere ra; o dugu togo le lara ko Sodomu ani Misiran^d, ka kaja ni a tagamasiyen ye.⁹Dunuwa jamanaw ni a gbaw ni a kanw ni a siyaw bee mogo do bena o suw fle fo tere saba ni tarance. O tena son k'a to mogo ye o suw don.¹⁰O cira fla fagari koson, dugukolo mogo bena jagari fo ka o jusu diya, fo ka bonyafenw ci jagon ma. O be o ke, sabu o cira fla tun ka dugukolo mogo toro yere le.

¹¹Ayiwa, tere saba ni tarance temenin ko, nin do bora Ala ra ka na don o ra ka o panamanya. O wurira ka lo. Mogo minw tun be o yera, siranyaba ka olugu mina kosebe.¹²O cira fla ka kumakanba do men ka bo sankolo kono ko: «Aw ye yelen ka na yan.» O yelenna sankabaw ce ma ka taga sankolo kono; o juguw yere ka o tagato ye.¹³O wagati yere ra, dugukolo yereyera kosebe. Dugu tarannin sigiyoroma tan, a sigiyoroma kelen bonw benbenna. Mogo waga wolonfla fagara o dugukoloyereyere fe. To ka o ye minke, olugu ja tigera. O ka bonya la Sankolo tigi Ala kan.

¹⁴Bono flanan temena. A tora donin a sabanan be na.

Meleke wolonflanan ta burufiyekan

¹⁵Meleke wolonflanan k'a ta buru fiye. Kumakan do bora sankolo kono, k'a fo ni fanga ye, ko:

«Dunuwa masaya fanga kera an Matigi ta ye,
ani a ta mogo panawolomanin;
a bena sigi masaya ra tuma bee, ani wagati bee.»

¹⁶O fora minke, cekoroba mugan ni naani minw siginin be o ta masasiganaw kan Ala na koro, olugu ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma ka Ala bato.¹⁷O ko:

«An Matigi Ala, Sebetigi, ele min be yi, ani i tun be yi kakoro,
an be baraka la i ye,
sabu i ka i ta sebayaba ta,
ka sigi i ta masaya ra.
¹⁸Siya werew jusu tun bora,
nka i ta dimi sera o ma.
Suw ta kiti wagati sera.
I ta cira minw ka i ta baara ke,
olugu sarawagati fana sera,
ani i ta mogo saninmanw,

^d11.8 Sodomu ni Misiran: Sodomu dugu kera kojugu tagamasiyen ye, Misiran jamana kera jonya tagamasiyen ye.

ani minw be siran i na,
mɔgɔba fara mɔgɔ fitini kan.
Minw be dunupamɔgɔw halakira,
olugu halakituma fana sera.»

¹⁹ Ayiwa, o ka o fɔ minke, Alabatosoba dayelera sankolo kɔnɔ. Ala ta jenɔgɔnya kesu, yirara Alabatoso kɔnɔ. Sanmanamana dɔw bɔra, ani kumakan dɔw, ani sankurukan; dugukolo yereyerera, sanberɛ jigira.

Muso ni sa belebele

12 ¹ O kɔ, tagamasiyenba dɔ bɔra sankolo ra: ne ka muso dɔ ye, tere melegenin be a ma i ko deregeba, karo be a sen kɔrɔ, lolo tan ni fla kera masafugula ye, o be a kun na. ² A lasiritɔ tun lo. A tun be kulera, sabu a tun be tin na, tin dimi tun be a kan.

³ Tagamasiyen dɔ wɛrɛ bɔra sankolo ra: o tun ye sa belebele wulenman dɔ ye, kunkolo wolonfla, ani gban tan b'a fɛ; masafugula wolonfla be a kunw na. ⁴ Sankolo lolow tarannin sigiyɔrɔma saba, a kukala tun be o sigiyɔrɔma kelen samana ka bɔ, ka o bɔn dugukolo kan. A tagara lɔ muso tintɔ na fɛ, janko ni muso ka jigi, a ye den domu. ⁵ Muso nana dence woro. Nka den tara ka taga Ala fɛ a ta masasiginan yɔrɔ ra. O den le bena a fanga sigi siyaw beɛ kunna i ko nege. ⁶ Muso yere borira ka taga kongokolon kɔnɔ. Ala tun ka yɔrɔ dɔ laben a ye yi, janko a ye taga to yi, o ye a baro fɔ tere waga kelen, ani tere kemɛ fla, ani tere biwɔrɔ (1 260).

⁷ O kɔ, kere dɔ wurira sankolo kɔnɔ. Meleke kuntigi Mikayilu ni a ta melekew, olugu ka sa belebele kere. Sa belebele ni a ta melekew fana ka kere ke. ⁸ Nka o baraka ma se; o ma se ka to sankolo kɔnɔ tuun. ⁹ O ka sa belebele mina k'a firi dugu ma; ale le tun kera sa ye fɔlɔfɔlɔ; a be wele fana ko jinaw kuntigi, ani Setana. Ale le be dunupamɔgɔw lafiri. O k'a firi dugu ma, ka a ni a ta melekew beɛ firi jɔgɔn fɛ.

¹⁰ Ne ka kumakan dɔ mɛn sankolo kɔnɔ, a b'a fɔra ni fanga ye ko:

«Sisan kisiri wagati sera.

An ta Ala ta sebgaya ni a ta masaya wagati sera,
ani a ta mɔgɔ nanawolomanin ta fangatigiya wagati.
Sabu an balemaw jarakibaga minana k'a firi dugu ma;
ale le tun be to ka o jaraki Ala na kɔrɔ su ni tere.

¹¹ Nka an balemaw sera a ra Sagaden* jori baraka ra,
ani o ta seereyakuma baraka ra.

O ma o nin kanu k'a fɔ ko o be siran saya na.

¹² O kosɔn sankolo, ani sankolokɔnɔfenw, aw ye jagari!

Nka dugukolo ni kɔgɔji, bɔnɔ bena aw sɔrɔ!

Sabu Setana jigira aw kan, a dimininba;
a k'a lɔn ko a ta wagati tɔ man jan tuun.»

¹³ Sa belebele k'a ye ko ale minana k'a firi dugu ma minke, a tugura muso kɔ, muso min tun ka dence woro. ¹⁴ O yɔrɔnin beɛ, bɔn belebele dɔ ta kaman fla dira muso ma, janko a ye wuri ka taga kongokolon kɔnɔ, ka taga to a ta yɔrɔ ra, o ye a baro o yɔrɔ ra yi ka wagati kelen ke, ani wagati dɔw, ani wagati tarance, janko sa na kana se ka la a kan. ¹⁵ A kera ten minke, sa ka ji bɔ a da ra k'a seri muso kɔ fɛ, ka a ke i ko baji, janko o ji ye muso ta. ¹⁶ Nka dugukolo ka muso bɔsi. Sa belebele tun ka baji min bɔ a da ra, dugukolo dayelera ka o ji beɛ min pewu. ¹⁷ O kera minke, sa belebele dimina muso kɔrɔ. A tagara muso ta duruja kere, o kɔrɔ ye minw be Ala ta cifɔninw sira tagamana, ka tugu Yesu ta can kɔ. ¹⁸ O ra, sa belebele tagara lɔ kɔgɔji kenken kan.

Wara min bɔra ji ra

13 ¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka wara dɔ bɔtɔ ye kɔgɔji ra. Gban tan b'a fɛ, ani kunkolo wolonfla. Masafugula tan be o gbanw kan; Alatɔgɔcɛnkumaw sebenin be a kunkolow beɛ kan. ² Ne ka o wara min ye, o tun be i ko waraninkala. Baraka tun be a senw na, a da be i ko jara da. Sa belebele ka a ta sebgaya di a ma, ka a ta masasiginan di a ma, ka fangaba di a ma. ³ Ayiwa, ne ka wara kunkolo kelen ye, a mandiminin tun be, k'a ke i ko a bena sa. Nka o jorijugu keneyara. Dunupamɔgɔw beɛ tugura wara kɔ, o beɛ kabakoyanin ka ke a bonya ye. ⁴ O ka sa belebele bato, sabu ale le tun ka fanga di wara ma. O ka wara fana bato; o ko: «Jɔn le be i ko wara? Jɔn le be se ka a kere?»

⁵ O tuma, da dɔ dira wara ma, a ka ke wasoyakumaw fɔ ye, ka Alatɔgɔcɛnkumaw fɔ; se dira a ma ko a ye o ke fɔ ka taga se karo binaani ni fla ma. ⁶ A ka a da yeɛ sa, ka ke kumajuguw fɔ ye Ala ma, ka kumajuguw fɔ Ala tɔgɔ kama, ani Ala ta yɔrɔ saninman kama; minw siginin be sankolo kɔnɔ, a ka kumajuguw fɔ olugu fana ma. ⁷ Se dira wara ma fana ko a ye Ala ta mɔgɔ saninmanw kere fɔ ka se sɔrɔ o kan. Fanga dira a ma ko a ye sigi dunupa gbaw beɛ kunna, ani jamanaw beɛ, ani kanw beɛ, ani siyaw beɛ. ⁸ Dugukolo mɔgɔw beɛ bena

wara bato, o mɔɔ minw tɔɔ ma sebe kabini dunuɔa jusigiwagati ra Sagaden faganin ta panamanya kitabu kɔɔ.

⁹Ni mɔɔ min b'a fe ka faamuri ke, o ye jija ka nin lamɛn.

¹⁰Mɔɔ min ka kan ka mina ka taga jɔɔya ra,
o tigi bɛna taga jɔɔya ra.

Min ka kan ka faga ni kerekemuru ye,
o bɛna faga ni kerekemuru ye.

Ayiwa, o le kosɔn Ala ta mɔɔ saninmanw ka kan ka tɔɔɔ muɔu, ka to lanaya ra.

Wara min bɔra dugukolo ra

¹¹O kɔ, ne ka wara dɔ were bɔɔ ye dugukolo ra; gban fla b'a fe i ko sagaden ta gbanw, a be kumana i ko sa belebele dɔ. ¹²A tun be a ta kow beɛ kera wara fɔlɔ na na, ni wara fɔlɔ ta fanga beɛ ye. A ka dunuɔnamɔɔw jagboya ka wara fɔlɔ bato; ale ta mandimida le tun be jini ka a faga, nka a kenɛyara. ¹³A tun be tagamasiyenbaw kera mɔɔw na na, fɔ ka tasuma lajigi ka bɔ sankolo ra. ¹⁴Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw ke wara fɔlɔ na na, a ka dugukolo mɔɔw lafiri ni o ye, k'a fɔ o ye ko o ye ja dɔ lalaga ka o ke wara fɔlɔ bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru fe, nka a ma faga. ¹⁵O kɔ, mɔɔw ka wara fɔlɔ bisigiya min lalaga, se dira wara flanan ma ko a ye nin don o ja ra, janko o ja ye kuma, ani janko ni mɔɔw o mɔɔw ma o ja bato, ja ye ke sababu ye ka o tigi faga. ¹⁶Wara flanan ka mɔɔw beɛ jagboya, mɔɔw fitini o, mɔɔɔba o, waritigi o, fagantan o, jɔn o, hɔɔn o, a ko beɛ ye tagamasiyen dɔ ke a kininboro kan, walama a ten kan. ¹⁷Mɔɔw si tun te se ka fiyeereri ke walama ka sannin ke, ni o tagamasiyen te i kan; o tun ye wara fɔlɔ tɔɔ le ye, walama jateda min bennin be a tɔɔ ma.

¹⁸Nin ye hakiritigiya ko le ye. Ni hakiri be mɔɔw min fe, o tigi be se ka wara tɔɔw jateda kɔɔ lɔn. A jateda kɔɔ bennin be mɔɔw tɔɔw le ma. A jateda ye kemɛ wɔɔɔ ni biwɔɔɔ ni wɔɔɔ.

Mɔɔw kisininw ta dɔnkiri

14¹Ayiwa, ne ka Sagaden* lɔnin ye Siyɔn kuru kan. Mɔɔw waga kemɛ ni waga binaani ni naani (144 000) tun be ni a ye. Ale tɔɔw ni Fa Ala tɔɔw tun be o mɔɔw ten kan. ²Ne ka mankan dɔ mɛn ka bɔ sankolo ra, a be i ko jiba woyokan, i ko sankurukanba; o mankan tun be i ko gɔnifɔbaga dɔw ta gɔnifɔkan. ³O tun be dɔnkirikura dɔ le lara masasiginan na fe, ani fenpanaman naani, ani cekɔɔɔbaw na fe. Mɔɔw si tun te se ka o dɔnkiri degi, ni o mɔɔw waga kemɛ ni waga binaani ni naani (144 000) te, Ala tun ka olugu minw kunmabɔ dugukolo mɔɔw ce ra.

⁴Olugu le ma o yere lanɔɔw ni musow ye, sabu o saninyanin tora. Ni Sagaden be taga yɔɔw o yɔɔw, o be tugu a kɔ. Ala ka o kunmabɔ mɔɔw ce ra, ka o ke mɔɔw fɔlɔw ye, ka o ke Ala ni Sagaden ta ye. ⁵Faninya si ma bɔ o da ra ka ye fiyewu; Jarakiyɔɔw si le te o ra.

Meleke saba kumakan

⁶O kɔ, ne ka meleke dɔ were ye, a be temena sankolo cemance ra; Kibaro Diman* banbari dɔ tun b'a fe, a be o lasera dugukolo mɔɔw ma, ani siyaw beɛ ma, ani gbaw beɛ ma, ani kan suguya beɛ ma, ani jamanaw beɛ ma. ⁷Ayiwa, a tun b'a fɔra ni fanga ye ko: «Aw ye siran Ala na ka a bonya, sabu a ta kiti wagati sera. Aw ye Ala bato; ale le ka sankolo ni dugukolo ni kɔɔɔji ni bununw dan.»

⁸Ayiwa, meleke dɔ were gbanna meleke fɔlɔ kɔ. Ale tun b'a fɔra ko: «A benna, a benna! Babilɔni* duguba benna; ale min ka a ta jatɔyajugu duven di siyaw beɛ ma, olugu ka o min fɔ ka panamini.»

⁹Meleke sabanan gbanna olugu kɔ; ale ka to k'a fɔ ni fanga ye ko: «Ni mɔɔw min ka wara ni a ja bato, ani ka a tagamasiyen ke a ten kan, walama a boro kan, ¹⁰Ala dimininba le fana bɛna a ta duven yeɛma a ta minan kɔɔ k'a di o tigi ma ko a y'a min; ji foyi tena jagami o duven na. O tigi bɛna tɔɔɔw tasuma ni kiribi ce ma, meleke saninmanw beɛ na na, ani Sagaden* na na. ¹¹O be tɔɔɔw tasuma min na, o sisi bɛna wuri wagati beɛ ani tuma beɛ. Minw kɔni ka wara ni a ja bato, ani mɔɔw o mɔɔw k'a tagamasiyen ke o yere ra, su fara tere kan olugu tena pasuma sɔɔɔ.»

¹²O le kosɔn Ala ta mɔɔw saninmanw ka kan ka tɔɔɔ muɔu, minw be Ala ta cifɔninw sira tagama, ani ka to Yesu ta lanaya sira kan.

¹³O kɔ, ne ka kumakan dɔ mɛn ka bɔ sankolo ra; a ko: «A sebe ko: «Mɔɔw minw be sa ka o to Matigi ta jɛnɔɔɔɔɔnya ra, k'a damina bi ra, olugu ta pana.» »

Nin Saninman* ko: «O ye can ye. O be bɔ sege ra ka nɛnkiri, sabu o ta kojumanw baraji be o kɔ.»

Ala ta dimi

¹⁴Ne ka fleri ke, ka sankaba gbɛman dɔ ye; min tun siginin be o sankaba kan, o tun be i ko adamaden. Masafugula saninlaman dɔ tun be a kun na. Wɔɔɔɔ dadiman dɔ b'a boro. ¹⁵Meleke dɔ were bɔra Alabatosoba kɔɔ; min tun siginin be sankaba kan, a perenna ni fanga ye k'a fɔ o ye ko: «I ta wɔɔɔɔ ta ka siman tige, sabu

simantigewagati sera; dugukolo ta siman sera.»¹⁶ Min tun siginin be sankaba kan, ale ka a ta wɔrɔsɔ firi dugukolo kan minke, dugukolo siman tigera.

¹⁷ Meleke dɔ were bɔra Alabatosoba kɔnɔ sankolo kɔnɔ. Wɔrɔsɔ dadiman dɔ tun be ale fana boro.

¹⁸ Meleke dɔ were bɔra sarakajenifen* kɔnɔ; tasuma sebagaya tun be o meleke boro. Wɔrɔsɔ dadiman tun be meleke min boro, a kumana ni fanga ye, k'a fɔ o meleke ye ko: «I ta wɔrɔsɔ dadiman ta ka dunuɲa rezenmɔw tige, sabu dugukolo rezenw mɔna.»¹⁹ Meleke ka wɔrɔsɔ firi dugukolo kan, ka dugukolo rezenmɔw tige k'a bla dingaba dɔ kɔnɔ, k'a forogi; o ye Ala ta dimi le ye.²⁰ O ka rezenmɔ forogi dingaba kɔnɔ dugu kɔ fe. A forogitɔ, jori le bɔra dingaba kɔnɔ; ni i ka so lɔ o jori ce ma, a dunya tun be se fɔ karafe ma, a da ra. Jori woyora ka taga se fɔ sumanikejuru ɲa waga kelen ni keme wɔrɔ^e (1 600).

Tɔrɔ labanw

15¹ Ayiwa, ne ka tagamasiyen dɔ ye sankolo ra, min ka bon, ani a be mɔgɔ kabakoya fana: tɔrɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla boro. O tun ye tɔrɔ labanw ye; Ala ta dimi bena laban ni o le ye.

² O kɔ, ne ka yɔrɔ dɔ ye, a be i ko baji, a be manamana i ko dugalen, tasuma fana ɲagaminin b'a ra. Mɔgɔ minw sera wara ra, ni o ma sɔn ka a ja bato, ani ka a tɔgɔ jate tagamasiyen sebe o yere kan, ne ka olugu lɔnin ye o dugalen baji kan; Ala ta gɔniw be o boro.³ O tun be Ala ta jɔnce cira Musa ni Sagaden* ta dɔnkiri lara, ko:

«Matigi Ala Sebeetigi,
i ta kokeninw ka bon, o be mɔgɔ kabakoya.
I ta siraw bee terennin lo, a bee ye can ye,
siyaw ta Masa.
⁴ E, Matigi, jɔn le bena a fɔ ko a te siran i ɲa,
ka ban ka i tɔgɔ bonya?
Ele kelen le saninman lo.
Siyaw bee bena o kinbiri gban i kɔrɔ,
sabu bee k'a ye ko i ta kewalew terennin lo.»

⁵ O kɔ, ne k'a ye ko Alabatoso min ye jɛnɲɔgɔnya yɔrɔ saninman ye, o dayelera.⁶ Tɔrɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu bɔra Alabatoso kɔnɔ. Deregegbe pepepe dɔw tun be o ra, o be manamana; cesirinan saninlaman ka o disiw lamini.⁷ Fenɲanaman naani kelen ka minan saninlaman wolonfla di meleke wolonfla ma. O minanw bee fanin be Ala ta dimi na, Ala min ɲanaman lo wagati bee, ani tuma bee.⁸ O wagati ra, sisi ka Alabatoso fa, Ala ta nɔrɔ ni a ta sebagaya kosɔn. Mɔgɔ si tun te se ka don Alabatoso kɔnɔ, fɔ meleke wolonfla ta tɔrɔ ko wolonfla ye ke ka dafa.

Tɔrɔfen wolonfla

16¹ O kɔ, ne ka kumakanba dɔ men ka bɔ Alabatoso kɔnɔ, a b'a fɔra meleke wolonfla ye ko: «Aw ye taga Ala ta dimi ta minan wolonfla kɔnɔfenw bɔn dugukolo kan.»

² Meleke fɔlɔ tagara a ta minan kɔnɔfen bɔn dugukolo kan. Wara tagamasiyen tun be mɔgɔ o mɔgɔ kan, ani mɔgɔ o mɔgɔ tun be wara ja batora, jorijugu dɔw wurira o mɔgɔw ra, ka o tɔrɔ kosebe.

³ Meleke flanan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn kɔgɔji ra. Kɔgɔji bee kera jori ye, i ko mɔgɔ sanin jori. Fenɲanaman minw tun be kɔgɔji ra, o bee sara.

⁴ Meleke sabanan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn bajiw ra, ani bununw na. O bee kera jori ye.⁵ Ne ka ji ta meleke kumakan men, ko:

«I terennin lo,
ele min be yi wagati bee, ele min tun be yi kakɔrɔ,
ele min ye Ala saninman ye;
sabu i ka nin kitiw tige a cogo ra.
⁶ O ka i ta mɔgɔ saninmanw ni i ta ciraw faga ka o jori woyo;
i fana ka jori ke o minji ye, sabu o ka kan ni o le ye.»
⁷ Ne ka sarakajenifen* kan men, ko:
«Can lo, Matigi Ala Sebeetigi;
i ta kolatigeninw be ke ka kapa ni can ni terenninya le ye.»

⁸ Meleke naaninan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn tere kan. Tere fanga bonyara, janko a ye mɔgɔw jeni ni a ta tasuma ye; ⁹ o fundeninba ka mɔgɔw jeni. Mɔgɔw ka kumajuguw fɔ Ala ma; o ma nimisa ka kojugu dabla ka Ala bonya, o tɔrɔw sebagaya be ale Ala min boro.

^e14.20 Sumanikejuru ɲa waga kelen ni keme wɔrɔ, o ye kilo keme saba ɲɔgɔn ye.

¹⁰ Meleke loorunan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn wara ta masasiginan kan. Yɔrɔ o yɔrɔ be wara ta masaya kɔnɔ, o beɛ kera dibi ye; mɔgɔw ka o nen kin o tɔrɔw dimi kosɔn. ¹¹ Mɔgɔw belen ka ke sankolo tigi Ala tɔgɔ cɛn ye, o ta jori dimi ni o ta tɔrɔw kosɔn; o ma nimisa ka o ta kojugu dabra.

¹² Ayiwa, meleke wɔɔrɔnan ka a ta minan kɔnɔfen bɔn Efirati baji ra; baji jara, janko masace minw be bɔ terebɔyanfan na ka na, olugu ye temesira sɔrɔ. ¹³ Ne ka ninjugu saba ye, olugu bɔra sa belebele da ra, ani wara da ra, ani cira faninyafɔbaga da ra; o ninw tun be i ko tɔrisenjanw. ¹⁴ O ninw ye jina ninw le ye; olugu le be kabakow ke. O be taga dunuɔa beɛ lajennin ta masacew beɛ fe, ka o lajen kere kama, kere min bena ke Sebeɛtigi Ala ta lonba ra.

¹⁵ Matigi ko: «A fle, ne bena na i ko son be bara mɔgɔ ra cogo min na. Ni mɔgɔ min k'a janto a yere ra, k'a ta faniw to a yere ra, janko a fari lakolon kana bɔ ka tagama, mɔgɔw ye a lebu ye, o tigi ta jana.»

¹⁶ Ayiwa, yɔrɔ min be wele heburukan na ko Harimagedɔn, o jinaw ka masacew beɛ lajen o yɔrɔ le ra.

¹⁷ Ayiwa, meleke wolonflan na ka a ta minan kɔnɔfen bɔn fɔrɔ ra. Kan dɔ bɔra Alabatoso kɔnɔ, ani masasiginan na, k'a fɔ ni baraka ye, ko: «A kera ka ban sa!» ¹⁸ Sanmanamanaw, ani kumakan dɔw, ani sankurukanw, ani dugukoloyereyereba dɔ kera; kabini mɔgɔw be dunuɔa ra, o dugukoloyereyere jɔgɔn ma deri ka ke fɔlɔ. ¹⁹ Dugu belebele cira k'a ke yɔrɔ saba ye. Jamana tɔw ta dugubaw fana benna. Ala hakiri tora Babilɔni* duguba ra; a ka a ta dimiba ta duven ke minan kɔnɔ ka o di a ma, ko a ye o min. ²⁰ Dugukolo minw be ji ce ma, olugu beɛ borira; kuruw si ma ye tuun. ²¹ Sanbere belebele dɔw bɔra san fe ka benben mɔgɔw kan; a beɛ kelen kelen tun be kilo binaani bɔ. Mɔgɔw ka Ala tɔgɔ cɛn o tɔrɔw kosɔn, sabu a tɔrɔw tun bonyara o ma kosebe.

Jatɔmusoba

17 ¹ Ayiwa, minan wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu kelen nana, ka na a fɔ ne ye ko: «Na yan, ne bena jatɔmusoba ta kiti yira i ra, ale min siginin be jibaw ce ra. ² Dugukolo masacew ka jatɔya ke ale le fe; dugukolo mɔgɔw ka ale ta jatɔya duven le min fɔ ka janamini.»

³ Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko meleke ka ne ta ka taga ni ne ye kongokolon dɔ kɔnɔ. Ne ka muso dɔ siginin ye wara wulenman dɔ kan. Alatɔgɔcɛnkumaw sebera wara yɔrɔ beɛ ra; kunkolo wolonfla ni gban tan tun b'a fe. ⁴ Muso tun masirinin be ni fani jumanman wulenman dɔ ye, ani sanin, ani kabakuru sɔngɔgbelenw, ani luluw. Minan saninlaman dɔ tun b'a boro, o fara ko haramuninw na, ani a ta jatɔyafen nɔgɔninw na. ⁵ Tɔgɔ dɔ sebenin be a ten kan; gundo lo. A sebera ko:

«Babilɔni duguba,
dunuɔa jatɔw
ani a kojugukebagaw bamuso.»

⁶ Ne ka muso ye, a ka Ala ta mɔgɔ saninmanw ni Yesu ta seerew jori min fɔ ka janamini. Ne k'a ye minke, ne kabakoyara kosebe. ⁷ Meleke ko ne ma ko: «Mun kosɔn i be kabakoya o ra? Wara kunkolo wolonfla, gban tan, ani muso min siginin be wara kan, ne bena o gundo fɔ i ye. ⁸ I ka wara min ye, o wara tun be yi fɔlɔfɔlɔ, nka sisan a te yi tuun. A bena yelen ka bɔ jahanama kɔnɔ ka taga halaki le. Dugukolo mɔgɔ minw tɔgɔ tun ma sebe janamanya kitabu kɔnɔ kabini dunuɔa danwagati ra, ni olugu nana wara ye, o bena kabakoya, sabu a tun be yi fɔlɔfɔlɔ, sisan a te yi tuun, nka a bena bɔ tuun kokura.

⁹ «Ayiwa, nin ye faamuri ni hakiritigiyako le ye. Wara kunkolo wolonfla, o ye kuru wolonfla le ye; muso siginin be o kuru wolonfla kan. ¹⁰ O kunkolo wolonfla ye masace wolonfla ye fana. O masacew looru sara, kelen be fanga ra, tɔ kelen ma sigi fɔlɔ; nka ni a nana sigi, a bena wagati dɔɔnin dɔrɔn le ke. ¹¹ Wara min tun be yi fɔlɔfɔlɔ, nka sisan a te yi tuun, ale ye masace seeginan ye; masace wolonfla dɔ lo, a fana bena taga halaki.

¹² «I ka gban tan min ye, o ye masace tan ye fana; olugu ma masaya sɔrɔ fɔlɔ, nka o bena fanga sɔrɔ ka sigi masaya ra ni wara ye ka wagati dɔɔnin dɔrɔn ke. ¹³ Miiriya kelen le be o fe; o bena o ta sebgaya ni o ta fanga di wara le ma. ¹⁴ O bena Sagaden* kere, nka Sagaden bena se sɔrɔ o kan, sabu ale le ye matigiw ta Matigi ye, ani masaw ta Masa. A ta mɔgɔ weleninw, minw ye a ta mɔgɔ janawolomaninw, ani a ta mɔgɔ kankelentigiw ye, olugu fana bena se sɔrɔ ni Sagaden ye.»

¹⁵ Meleke ko ne ma tuun ko: «I ka ji minw ye, jatɔmuso siginin be ji minw ce ra, o jiw ye mɔgɔ dɔw le ye, ani jamakuru dɔw, ani siya dɔw, ani kan dɔw. ¹⁶ Ayiwa, i ka gban tan min ye, olugu ni wara yere bena jatɔmuso kɔninya, ka a ta fenw beɛ bɔ a ra, ka a fari lakolon to. O bena a faga ka a sogo jimi, ka a tɔ jeni k'a ban tasuma ra. ¹⁷ Sabu Ala yere le ka a don o jusu ra ko ale Ala ka ko min latige, o ye ben kelen ma ka o ke, ka o ta masaya di wara ma, fɔ ale Ala ka kuma min fɔ, a ye ke ten.

¹⁸ «I ka muso min ye, o ye duguba le ye, duguba min ka a ta fanga sigi dugukolo masacew beɛ kan.»

Babiloni bencogo

18 ¹O kɔ, ne ka meleke dɔ wɛrɛ jigito ye ka bɔ sankolo ra; fangaba tun bɛ o meleke fɛ. A nɔɔɔ manamanana ka yeelen bɔ dugukolo bɛɛ kan. ²A perenna ni fanga ye, ko:

«A benna, a benna, Babiloni duguba benna.

A kɛra jinaw ta so ye,

ka kɛ jinajugu suguyaw bɛɛ dogoyɔɔ ye,

ani kɔɔjuguw, ani kɔɔ haramuninw bɛɛ dogoyɔɔ.

³Sabu siyaw bɛɛ k'a ta jatɔyajugu duven fariman min,

dunɔɔna masacew ka jatɔya kɛ ni a ye,

dunɔɔna jagokebagaw ka o yɛrɛ fentigiya a ta fɛnɔumanbaw caya kosɔn.»

⁴Ne ka kan dɔ wɛrɛ mɛn ka bɔ sankolo kɔɔ ko:

«Ne ta mɔgɔw, aw ye bɔ nin dugu kɔɔ,

janko aw kana na a ta jurumun ɔgɔn dɔ kɛ,

a ta tɔɔɔ dɔ kana na se aw ma;

⁵sabu a ta jurumunw cayara fɔ ka se sankolo ma.

Ala hakiri tora a ta kojuguw ra.

⁶A ka tɔw sara cogo min na, aw ye a sara ten.

A ka kewalejugu minw kɛ, aw ye a sara ni o ɔgɔn fla ye.

A ka mɔgɔw lamin minan min na, aw ye o ɔgɔn ɔa fla di a ma.

⁷A ka a yɛrɛ bonya cogo min na,

ka la a ta fɛnɔumanw cɛ ra ka o diyabɔ,

Ala ye o ɔgɔn ɔagban ni o kasi lase a ma;

sabu a k'a fɔ a yɛrɛ kɔɔ ko:

«Ne masamusoman le siginin bɛ, ne cɛ ma sa;

sukasiko yɛrɛ tena ne sɔɔ ka ye fiyewu.»

⁸O le kosɔn, o tɔɔɔw bɛɛ bɛna se a ma lon kelen na:

saya ni kasi ni kɔngɔ;

tasuma fana bɛna a jeni,

sabu Matigi Ala min ka kiti ben a kan, o ta fanga ka bon.»

⁹Ni o kɛra, dunɔɔna masace minw bɛɛ jenna ni a ye jatɔya ra, ka a ta fɛnɔumanw diyabɔ, ni olugu nana a jenisisi wuritɔ ye, o tuma o bɛna kasi, ka kule. ¹⁰A ta tɔɔɔba siranya kosɔn, o bɛna lɔ yɔɔɔjan k'a fɔ ko:

«E, bɔɔ! Bɔɔ! E, an ta duguba!

Babiloni, dugu fangatigi!

Kiti benna ele le kan tan yɔɔɔnin kelen na wa?»

¹¹Dunɔɔna jagokebagaw fana bɛ kasi, ka kule Babiloni kosɔn, sabu mɔgɔ si tɛ o ta fiyeerefenw sanna tuun:

¹²O ta sanin, ani warigbɛ, ani kabakuru sɔngɔgbelenw, ani luluw, ani fani nuguninw, ani fani wulenmanw, ani fani fiyenmanw, ani fani ɔumanman wulenmanw, ani yiri kasadimanw, ani fɛn minw lalagara ni samajin ye, ni yiri sɔngɔgbelenw ye, ni siranɛgɛ ye, ni nɛgɛ ye, ni kaba sɔngɔgbelenw ye, ¹³ani kasadiyananw, ani latikɔlɔnw, ani turu kasadimanw, ani wusunanw, ani duven, ani turu, ani mugu tentennin, ani simankisew, ani misiw, ani sagaw, ani sow, ani sowotorow, ani hali adamaden farisogo ni a nin.

¹⁴O bɛna a fɔ Babiloni* ma ko: «E! Fɛn minw lɔgɔ tun bɛ i ra, sisan o tagara ka bɔ i kɔɔ. I ta fɛnɔumanw ni i ta naforo cenna i boro; i tena o sɔɔ tuun.»

¹⁵Ayiwa, o jagokebaga minw tun ka naforo sɔɔ Babiloni, olugu bɛna taga lɔ fɔ yɔɔɔjan, a ta tɔɔɔba siranya kosɔn. O bɛna kasi, ka kule, ¹⁶k'a fɔ ko:

«E, bɔɔ! Bɔɔ! E, an ta duguba!

Dugu min tun fara fiyerebɔw ra, ani fani suguya bɛɛ ra,

ani sanin, ani kabakuru sɔngɔgbelenw, ani luluw ra!

O naforo bɛɛ le cenna yɔɔɔnin kelen na tan!»

¹⁷Kurunboribagaw bɛɛ, ani kurunkɔɔmɔgɔw bɛɛ, ani kurun baarakebagaw, ani kurun ta jagokebagaw bɛɛ, olugu bɛɛ lɔnin tora yɔɔɔjan. ¹⁸O ka dugu jenitɔ sisi ye minke, o ko: «E! Dugu juman le tun bɛ Babiloni duguba bɔ?» ¹⁹O ka buguri cɛ k'a bɔn o yɛrɛ kun na, ka kasi, ka kule, ka perɛn ko:

«E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba!

Kɔɔji kuruntigiw bɛɛ tun ka wari caman sɔrɔ dugu min ta naforotigiya sababu ra,
o dugu le kera yɔrɔ lakolon ye yɔrɔnin kelen na tan wa!»

²⁰ Sankolokɔnɔmɔɔw, aw ye jagari Babilɔni benko ra!

Ala ta mɔɔɔ saninmanw, ani a ta ciradenw*,

ani a ta ciraw, aw fana ye jagari!

Sabu Ala ka kiti ben Babilɔni kan, ka aw hake bɔ a ra.

²¹ Ayiwa, o wagati ra, mɛleke barakaman dɔ ka kabakuru belebele dɔ ta, min tun bɛ i ko wugu belebeleba;
a ka o firi kɔɔji ra, k'a fɔ ko:

«Babilɔni duguba bena firi ni fanga ye tan le;
mɔɔɔ tena a ye tuun.

²² E, Babilɔni, gɔnifɔkan tena mɛn i fɛ tuun;

dɔnkirilakan tena mɛn,

filenfiyekan tena mɛn,

burufiyekan tena mɛn.

Bororabaarakebaga si tena ye tuun,

simansikan tena mɛn tuun.

²³ Lanpanmana tena ye,

furuɕe ni furumuso kan tena mɛn;

sabu aw Babilɔnikaw, aw ta jagokebagaw

le tun ye dunuɔa mɔɔɔbaw ye;

aw ka dunuɔa siyaw bɛɛ kun yeɔema ni aw ta subagaya ye.

²⁴ Ciraw, ani Ala ta mɔɔɔ saninmanw fagajori,

ani mɔɔɔ minw bɛɛ fagara dugukolo kan,

o bɛɛ fagajori tagara ye aw fɛ yi.»

19 ¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka kan barakaman dɔ mɛn sankolo kɔnɔ, i ko jamaba dɔ mankan, o tun b'a fɔra ko:

«Aleluya*! An ye Ala tando!

Kisiri ni bonya ni sebagaya ye an ta Ala ta le ye;

² sabu a bɛ kiti tige ni can ni terenninya ye.

A ka kiti ben jatɔmusoba kan,

ale min tun bɛ dunuɔa bɛɛ lanɔɔra ni a ta jatɔya ye.

A ka Ala ta jɔn minw faga, Ala ka o hake bɔ a ra,

ka a ta jɔnw dimibɔ.»

³ O k'a fɔ tuun, ko:

«Aleluya! An ye Ala tando!

Babilɔni jennisisi kɔni bena wuri tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ.»

⁴ Cɛkɔrɔba mugan ni naani ni fenpanaman naani, olugu ka o kinbiri gban ka Ala bato, Ala min siginin bɛ masasiganan kan. O ko:

«Amina! Aleluya!

An ye Ala tando!»

Sagaden ta kɔɔɔdomuniba

⁵ Kumakan dɔ bɔra masasiganan na, ko:

«Ala ta jɔnw bɛɛ,

aw minw bɛ siran Ala ja,

mɔɔɔ fitini fara mɔɔɔba kan,

aw ye Ala tando!»

⁶ Ne ka kan dɔ mɛn tuun, i ko jamaba dɔ mankan, i ko jiba mankan, i ko sankurukanbaw; o tun b'a fɔra ko:

«Aleluya! An ye Ala tando!

Sabu an Matigi Ala Sebɛɛtigi sigira a ta masaya ra.

⁷ An ye jagari ka an jusu diya, ka a bonya,
sabu Sagaden* ta kɔɔya sera,
a ta kɔɔmuso ka a yere laben.

⁸ Fanigbe pepe numanman dɔ dira a ma ko a ye o don.»

O fani numanman ye Ala ta mɔɔɔ saninmanw ta kewalejumanw le ye.

⁹ Meleke ko ne ma ko ne y'a sebe ko: «Minw welera ka taga Sagaden ta kɔɔdomuniba ra, olugu ta pana.» A ko ne ma ko: «Nin kuma ye Ala ta Kuma yere le ye.»

¹⁰ Ne ka ne kinbiri gban meleke kɔɔ ko ne be a bato. A ko: «I kana o ke de! Ne ye baarden le ye fana, i n'a fɔ ele, ani i balema tɔ minw tugura Yesu ta can kɔ. I kana ne bato; Ala le bato.»

Yesu ta seereya, ciraw ta kuma bɔra o le ra.

Sogbetigi

¹¹ O kɔ, ne ka sankolo dayelenin ye. So gbeman dɔ bɔra. Min yelenin be a kan, o tɔɔɔ ye ko Kankelentigi, ani Cantigi. A be kiti tige, ka mɔɔɔjuguw kere ka kapa ni terenninya ye. ¹² A padenw be i ko tasumamana, masafugula caman be a kun na; tɔɔɔ dɔ sebenin be a kan, mɔɔɔ si te o lon ni ale yere te. ¹³ Derege min tun be a kan na, o tun sura jori ra. A tɔɔɔ ye ko «Ala ta Kuma.» ¹⁴ Sankolo kerekejamaw tun tugura a kɔ, o be so gbemanw kan, fani gbeman pepe numanman be o bee ra. ¹⁵ Kerekemuru nunbɔnin dɔ tun be bɔra a da ra; a bena siyaw faga ni o le ye. A bena siyaw mara ni negebere le ye; ale yere bena rezemɔ forogi dinga kɔɔ ka Ala Sebetigi ta dimiba ta duven bɔ. ¹⁶ Tɔɔɔ dɔ tun sebenin be a ta derege kan, ani a woto kan, ko:

«Masaw bee ta Masa,
matigiw bee ta Matigi.»

¹⁷ O kɔ, ne ka meleke dɔ lonin ye tere kɔɔ. A perenna ni fanga ye; kɔɔ minw bee tun be san fe, a k'a fɔ olugu ye ko: «Aw ye na lajen ka Ala ta domuniba makɔɔ, ¹⁸ janko ka masacew sogo domu, ani keremasaw sogo, ani fangatigiw sogo, ani sow sogo, ani sotigiw sogo, ani mɔɔɔ suguya bee sogo: jɔnw ni hɔɔnw, mɔɔɔbaw ni fitiniw.»

¹⁹ Ayiwa, ne ka wara fɔlɔ ye; dunuɔna masacew, ani o ta kerekejamaw lajennin be ni a ye kere kama. Wara ni a ta kerekejama ko o be sogbetigi ni a ta kerekejama kere. ²⁰ Nka o konna ka wara yere mina fɔlɔ; cira faninyafɔbaga min tun be kabakow kera wara ja na, ale fana minana ni a ye. Mɔɔɔ minw tun sɔnna ko wara tagamasiyen ye ke o kan, ani minw tun ka wara ja bato, ale le tun ka olugu lafiri. O fla bee minana ka o panaman firi dingaba tasumaman ni kiribi ce ra. ²¹ Kerekemuru min tun be sogbetigi da ra, o ka tɔw faga ni o kerekemuru ye. Kɔɔnw bee ka o sogo domu fɔ ka fa a ra.

Setana sirira fɔ san waga kelen

20 ¹ O kɔ, ne ka meleke dɔ jigito ye ka bɔ sankolo ra, jahanama lakile b'a boro, ani negejɔɔkɔ gbiriman dɔ. ² A ka sa belebele mina, min tun kera sa ye fɔlɔfɔlɔ; jinaw kuntigi lo, ani Setana. Meleke k'a mina, k'a siri ni negejɔɔkɔ ye fɔ san waga kelen. ³ A k'a firi jahanama kɔɔ, ka a datugu a da ra, ka tagamasiyen dɔ nɔɔ da kan janko a kana dunuɔnamɔɔw lafiri tuun, fɔ ka taga san waga kelen dafa. O kɔ, a ka kan ka foni ka wagati dɔɔnin ke tuun.

⁴ Ne ka masasiginan dɔw ye. Minw sigira o masasiginanw kan, se dira olugu ma ko o ye kiti tige. Ayiwa, o tun ka minw kun tige Yesu ta seereya ni Ala ta Kuma waajuri kosɔn, olugu minw tun ma sɔn ka wara bato walama ka wara ja bato, minw tun ma sɔn tagamasiyen ye ke o ten kan walama o boro ra, ne ka olugu ninw ye. O kera mɔɔɔ panamanw ye tuun, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita* ye fɔ san waga kelen.

⁵ Ayiwa, nin le ye suw kunuko fɔlɔ ye. Mɔɔɔ tɔw suw ma kunu fɔ ka taga san waga kelen dafa. ⁶ Mɔɔɔ minw ninyɔɔ kera suw kunuko fɔlɔ ra, olugu ta pana, olugu saninyara! Saya flanan te se ka foyi ke olugu ra tuun. O bena ke Ala ni Kirisita ta sarakalasebagaw* ye, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita ye fɔ san waga kelen.

Setana ni a ta kerekejama halakira

⁷ Ni san waga kelen nana dafa tuma min na, o bena Setana foni ka a labɔ a ta kaso ra. ⁸ A bena bɔ ka taga siyaw lafiri dunuɔna fan naani na. O siyaw tɔɔɔ le ye ko Gɔgi, ani Magɔgi. A bena siyaw lajen kere kama. O ka ca i ko kɔɔjida kenken. ⁹ O ka dugukolo yɔɔ bee fa. O ka Ala ta mɔɔɔ saninmanw ta yɔɔ lamini, ani Ala ta dugu kanunin ye. Nka tasuma dɔ bɔra sankolo ra ka na o bee jeni ka o ban. ¹⁰ Setana min tun be mɔɔɔw lafirira, o ka ale firi dingaba tasumaman ni kiribi ce ra, wara ni cira faninyafɔbaga be yɔɔ min na. O bena tɔɔɔ su ni tere, tuma bee, ani wagati bee.

Kiti laban

¹¹ O kɔ, ne ka masasiginan belebele gbeman dɔ ye; min siginin be a kan, ne ka o fana ye. Dugukolo ni sankolo borira a ja, ka tunu; o ma ye tuun. ¹² Ne ka suw ye, mɔɔɔbaw ni mɔɔɔ fitiniw, o lonin be masasiginan ja fe. O ka kitabu dɔw dayele; o kɔ, o ka kitabu kelen were dayele, min ye panamanya kitabu ye. O ka suw ta

kiti tige ka kaṅa ni o ta kewalew ye, o ta kewale minw sebera kitabu w kɔɔ. ¹³ Su minw tun be kɔɔji ra, kɔɔji ka olugu di; su minw tun be Saya boro, ani minw tun be Lahara, olugu fana ka o suw di. O bee kelen kelen ta kiti tigera ka kaṅa ni o ta kewalew ye. ¹⁴ O ka Saya ni Laharaso bee firi dingaba tasumaman kɔɔ. O dingaba tasumaman, o le ye saya flanan ye. ¹⁵ Mɔɔ o mɔɔ tɔɔ sebenin ma sɔɔ ṅanamanya kitabu kɔɔ, o ka o firi dingaba tasumaman kɔɔ.

Zeruzalemu dugukura

21 ¹ Ayiwa, o kɔ, ne ka sankolokura ni dugukolokura ye. Sankolo fɔɔ ni dugukolo fɔɔ tun tununa. Kɔɔji fana tun te yi tuun. ² Ne ka dugu saninman ye, Zeruzalemu dugukura, a be jigira ka bɔ sankolo ra Ala fe. A labenna i ko kɔɔmuso min masirira a ce ye. ³ Ne ka kumakan dɔ men ka bɔ masasiginan na; a k'a fɔ ni fanga ye ko: «Ala ta yɔɔ saninman ye nin ye, ani a ta mɔɔw. A bena sigi ni o ye; o be ke a ta mɔɔw ye, ale Ala yere le bena ke ni o ye. ⁴ A bena o ṅajiw bee ce. Saya tena ke yi tuun, kasi tena ke yi, kulekan tena men, tɔɔ tena ke yi fana; sabu fenkɔɔw bee tununa.»

⁵ Min tun siginin be masasiginan kan, ale ko: «A fe, ne be fen bee ke kura ye sisan.» A ko ne ma ko: «A sebe! Sabu sigiya te nin kumaw ra, can lo.»

⁶ A ko ne ma tuun ko: «A kera ka ban. Ne le ye Alifa ni Omega ye, damina ni laban. Ni jiminlɔɔ be mɔɔ min na, ne bena bununji di o tigi ma gbansan, ji min be ṅanamanya di mɔɔ ma. ⁷ Ni min ka se sɔɔ, o tigi bena nin fenw sɔɔ; ne be ke a ta Ala ye, a be ke ne den ye. ⁸ Nka siranbagatɔw, lanabariw, kojogukebagaw, mɔɔfagabagaw, jatɔw, subagaw, josɔnbagaw, ani faninyafɔbagaw bee, olugu ninyɔɔ bena ke dingaba tasumaman ni kiribi le ye. O le ye saya flanan ye.»

⁹ O kɔ, tɔɔɔfen wolonfla tun be minan wolonfla kɔɔ meleke wolonfla minw boro, o melekew ra kelen gbarara ne ra ka kuma ne fe, ko: «Na yan, ne bena kɔɔmuso yira i ra; Sagaden* ta kɔɔmuso.»

¹⁰ Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko a ka ne ta ka taga ni ne ye kuruba jamijan dɔ kunna, ka Ala ta dugu saninman yira ne ra, Zeruzalemu dugu; a be jigira ka bɔ sankolo ra, Ala fe. ¹¹ Ala ta nɔɔɔ tun be a kan. A nɔɔɔ tun be i ko lulu bisigi dɔ, walama i ko zasipe lulu, min be manamana i ko dugalen. ¹² Kogo belebele jamijan dɔ tun ka dugu lamini. Donda tan ni fla be dugu ra. Meleke kelen be o dondaw bee kelen kelen na. Tɔɔ dɔ sebenin be daw kan, o ye Izirayelimɔɔw ta gba tan ni fla tɔɔw ye. ¹³ Da saba be terebɔyanfan na, saba be terebenyanfan na, saba be sahiliyanfan na, saba be woroduguyanfan na. ¹⁴ Kabakuru belebele tan ni fla tun ye dugu kogo jusiginanw ye. Sagaden ta ciraden* tan ni fla tɔɔw sebenin be o jusiginan tan ni fla kan.

¹⁵ Meleke min tun kumana ne fe, saninbere dɔ tun be ale boro, janko ka dugu janya suma, ani a dondaw, ani a kogow. ¹⁶ Dugu fan naani bee tun ka kan; a janya ni a bonya bee tun ye kelen ye. Meleke ka dugu suma ni saninbere ye; a kera bere ṅa waga tan ni fla ye^f; a janya, ani a bonya, ani a lɔ bee tun ye o da kelen ye, ¹⁷ A ka kogo fana suma. O kera nɔngɔn ṅa keme ni binaani ni naani ye; a k'a suma ka kaṅa ni mɔɔw ta sumanikecogo le ye. ¹⁸ Kogo tun lɔra ni zasipe lulu le ye. Dugu bee tun lɔra ni sanin yereworo le ye, min be manamana i ko dugalen. ¹⁹ Lulu^g bisigi suguya bee tun donna kogo jusiginan na, ka a ceṅa. Jusiginan fɔɔ ye Zasipe lulu ye; a flanan ye safiri lulu ye, a sabanan ye kaliseduwani lulu ye, a naaninan ye emerodi lulu ye, ²⁰ a loorunan ye saridonikisi lulu ye, a wɔɔɔnan ye sariduwani lulu ye, a wolonflanan ye kirisoliti lulu ye, a seeginan ye berili lulu ye, a kɔɔntɔnnan ye topazi lulu ye, a tannan ye kirisopirasi lulu ye, a tan ni kelennan ye yasenti lulu ye, a tan ni flanan ye ametisi lulu ye. ²¹ Dugu donda tan ni fla bee tun ye lulu le ye. A konw bee kelen kelen ye lulu kuturu kelen ye. Dugu sirabaw tun ye sanin yereworo ye, ka a ceṅa, a be manamana i ko dugalen.

²² Ne ma Alabatoso ye dugu kɔɔ. Matigi Ala Sebeetigi yere le ye dugu Alabatoso ye, ale ni Sagaden.

²³ Dugu mako te tere yeelen na, walama karo yeelen janko mɔɔw ye yeri ke; Ala yere nɔɔɔ le ye dugu yeelen ye; Sagaden fana ye dugu yeelen ye. ²⁴ Siyaw bee bena tagama o yeelen le ra. Dunuṅa masacew bena taga ni o ta bonya ye Ala fe o yɔɔ le ra. ²⁵ Dugu dondaw tena datugu ka ye lon si; tere bee a dayelenin be to, sabu su tena ko yi tuun. ²⁶ Siyaw ta fanga ni o ta bonya bee bena taga o yɔɔ le ra. ²⁷ Fen saninyabari si tena don yi. Mɔɔ o mɔɔ be ko haramuninw ke, ani faninyafɔbagaw, o si te don yi. Minw tɔɔ sebera Sagaden ta ṅanamanya kitabu kɔɔ, olugu dɔɔn le bena don yi.

22 ¹ Ayiwa, o kɔ, meleke ka ṅanamanya baji yira ne ra; a saninyanin be, a be manamana i ko dugalen. O ji tun be woyora ka bɔ Ala ni Sagaden* ta masasiginan na. ² ṅanamanya yiri tun be dugu siraba ce ma, ani ba fan fla kan. A be den sijagako tan ni fla san kɔɔ; karo o karo a be den. A flaburuw be mɔɔw keneya. ³ Fen danganin si tena ke o yɔɔ ra. Ala ni Sagaden ta masasiginan bena ke dugu kɔɔ. Ala ta jɔnw bena baara ke a ye; ⁴ o yere ṅa bena Ala ye. A tɔɔ sebenin bena ke o bee tenw kan. ⁵ Su tena ko yi tuun, o mako tena ke lanpan na, walama tere yeelen; sabu Matigi Ala yere bena ke o ta yeelen ye. O bena sigi kuntigiya ra tuma bee, ani wagati bee.

^f21.16 Bere ṅa waga tan ni fla: O da ye tagamasiyen le ye; o be se ka ke kilo waga fla ni kilo keme fla ṅɔɔnna ye.

^g21.19–20 Lulu suguya caman tɔɔ fora yan, an te minw lɔn. Nka o bee ye kabakuru dawulamanw ye, minw be Ala ta saninmanya yira.

Yesu nawagati surunyara

⁶ O bɛɛ kɔ, melekɛ ko ne ma ko: «Sigiya tɛ nin kumaw ra; can yɛrɛ lo. An Matigi Ala min bɛ ciraw ta kumafɔta don o da ra, a ta Nin Saninman* baraka ra, ale le ka a ta melekɛ ci, janko ko minw ka kan ka ke sani wagati dɔɔnin, a ye o yira a ta jɔnw na.»

⁷ Yesu ko: «A flɛ, ni dɔɔnin kɛra ne bɛna na. Mɔgɔ min bɛ nin kitabu ta cirayakumaw sira tagama, o tigi ta jana.»

⁸ Ayiwa, ne Yuhana yɛrɛ le ka nin kow mɛn, ne ja k'a ye. Ne k'a mɛn, k'a ye minke, melekɛ min tun b'a yirara ne ra, ne ka ne kinbiri gban o sen kɔrɔ ko ne b'a bato. ⁹ A ko ne ma ko: «I kana o kɛ dɛ! Ne fana ye baaraden le ye, i n'a fɔ ele, ani i balema cira tɔw, ani minw bɛ nin kitabu sira tagamana. Ala le bato!»

¹⁰ A ko ne ma ko: «I kana nin kitabu ta cirayakumaw datugu, k'a dogo, sabu wagati surunyara ka ban.

¹¹ Mɔgɔ min bɛ tagama terenbariya ra, o tigi ye tagama terenbariya ra. Mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ lanɔgɔra, o tigi ye a yɛrɛ lanɔgɔ. Nka mɔgɔ min bɛ terenninya sira kan, o tigi ye to o kan. Mɔgɔ min saninyanin lo, o tigi belɛn ye saninya tuun.»

¹² «A flɛ, sani wagati dɔɔnin ne bɛna na. Bɛɛ ta sara bɛ ne boro, janko ka bɛɛ sara ka kapa ni a ta kewalew ye. ¹³ Ne le ye Alifa ni Omega ye, fɔlɔ ni laban, a damina ni a dan.»

¹⁴ Minw bɛ o ta derege ko k'a gbɛ, olugu ta jana. O bɛna dɔ sɔrɔ janamanya ta yiriden na k'a domu, ka don dugu kɔnɔ dugu dondaw fɛ. ¹⁵ Nka, wuruw, ani subagaw, ani jatɔw, ani mɔgɔfagabagaw, ani josɔnbagaw, ani mɔgɔ o mɔgɔ bɛ faninya fɔ, ani faninyafɔ ka di minw ye, olugu bɛɛ bɛna to kɛnɛ ma.

¹⁶ «Ne Yesu le ka ne ta melekɛ ci ka na nin kow lase aw ma, lanabagaw ta jenkuruw ra. Dawuda mamaden min tun bɛna bɔ Dawuda ta gba ra, ne le ye o ye; ne le ye sɔgɔmada lolo manamana tɔ ye.»

¹⁷ Ayiwa, Nin Saninman ni kɔrɔmuso b'a jaabi ko: «Na!» Mɔgɔ min bɛ nin kuma lamɛn, o tigi y'a fɔ ko: «Na!» Ni jiminlɔgɔ bɛ mɔgɔ min na, o tigi ye na. Ni mɔgɔ min bɛ janamanya ji fɛ, o tigi ye dɔ cɛ k'a min gbansan.

Kuma laban

¹⁸ Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ nin kitabu ta cirayakumaw lamɛn, ne b'a fɔ o tigi ye k'a gbeleya ko: ni mɔgɔ min ka dɔ fara a kan, tɔrɔ minw fɔra nin kitabu kɔnɔ, Ala bɛna o tɔrɔ jɔgɔn fara o tigi ta tɔrɔw kan. ¹⁹ Ni mɔgɔ min fana ka dɔ bɔ nin kitabu ta cirayakumaw ra, janamanya yiri ni dugu saninman min ko fɔra nin kitabu kɔnɔ, Ala bɛna o tigi ninyɔrɔ bɔ o ra.

²⁰ Min ka nin kow fɔ, ko can lo, ale ko: «Ōnhɔn, sani wagati dɔɔnin ne bɛna na.» Amina. Na, an Matigi Yesu!

²¹ An Matigi Yesu ye nɛɛma aw bɛɛ ye.